

Jesenice, 10. julija 1970

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Vani — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Zgled vestnega vzdrževalca

Na oblikovalni progi števil. 2 v razrezovalnici in oblikovalnici profilov v delovni enoti valjarna Bela, so že ob koncu maja s skoraj dvomesečno zamudo usposobili mehanski del za obratovanje, izredne težave pa so imeli z elektromotorjem za istosmerni tok. Motor je zelo iskril, odžigal kolektor, niti ni bilo mogoče doseči zahtevanega števila obratov. Na progi je celotno električno opremo zgradilo oziroma montiralo podjetje Elektroservis Jesenice. Kljub prizadevanju njihovih strokovnjakov jim ni uspelo usposobiti elektromotorja na omenjeni progi za nemoteno proizvodnjo. Zanimivo pa je, da so enake težave z elektro opremo oziroma elektromotorji imeli že v nekdanji cevarni. Zaradi teh težav so v obratu razrezovalnica in oblikovalnica profilov v juniju izgubili najmanj sto ton proizvodnje hladno oblikovanih profilov.

Reševanja navedene težave z elektromotorjem, ki je že povzročala kritično situacijo se je lotil delovodja elektrovzdrževanja v valjarnah Bela Janez ARIH. Z izredno osebnostno zavzetostjo, pridnostjo in vestnostjo je v treh dneh rešil problem. Z različnimi prevezavami v motorju in dodajanjem uporov je elektromotor usposobil, da brezhibno obratuje v zahtevanih obratih in omogočil, da oblikovalna proga normalno obratuje.

Delovodja Janez Arih nam je prav gotovo lahko zgled osebne prizadetosti, vestnosti, pridnosti in odgovornosti pri reševanju zapletenih tehničnih težav, ki ovirajo nemoteno proizvodnjo in doseganje boljših poslovnih rezultatov. S svojim delom je prav gotovo dokazal tudi svojo veliko pripadnost delovni skupnosti, ki jo pri našem delu včasih tako zelo pogrešamo.

Šef delovne enote dipl. inž. Janko Perne je prizadevnega vzdrževalca predlagal za posebno nagrado.

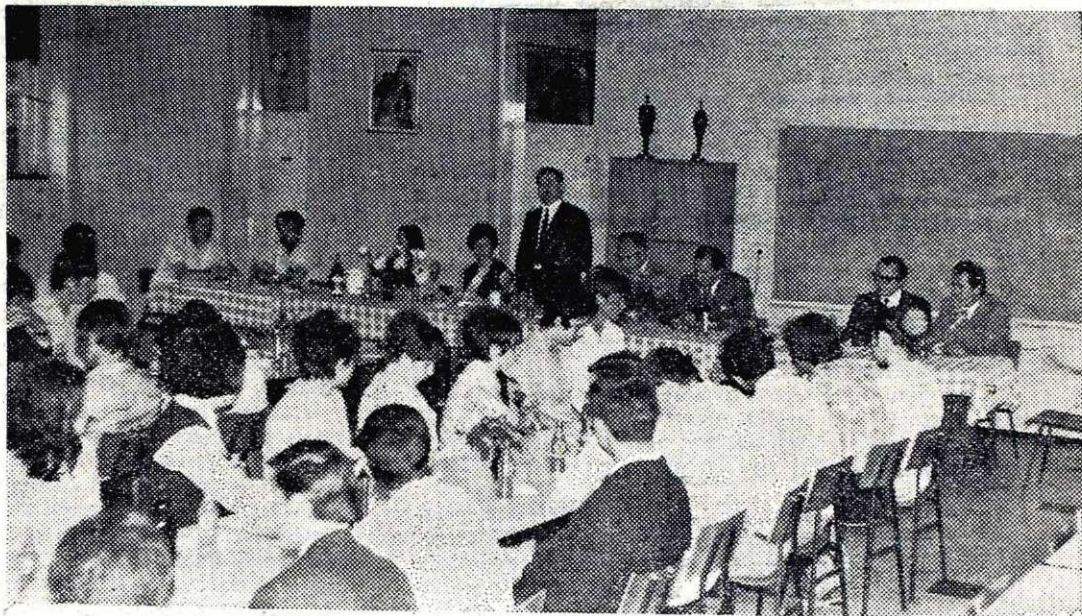
Čelada ga je obvarovala

V nedeljo, 5. julija je bil naš sodelavec Islam Alagič (25) zaposlen na popoldanski izmeni. Kot pomočnik pri peči je delal v livni jami. Okrog 18. ure so v prebodni jami peči čistili z grabilcem. S kavljem od žerjava je žerjavovodja zadal prebodni žleb, od njega pa se je odluščil kos železa in padel sodelavcu Alagiču na glavo. Kos železa je Alagiču prerezal čelado in je pri tem utrpel le manjšo poškodbo na glavi.

Le dosledni uporabi zaščitne čelade na delovnem mestu se ima sodelavec Alagič zahvaliti, da poškodba ni bila hujša. To je nov primer v zadnjih letih, odkar smo v

tovarni uvedli obvezno nošenje zaščitnih čelad, da je čelada obvarovala sodelavca pred hudo poškodbo, ki ima običajno tudi dolgotrajne posledice.

Opisani primer naj bo ob enem opozorilo vsem našim sodelavcem v proizvodnih obratih, ki še vedno ne upoštevajo v zadostni meri predpisov glede nošenja čelad. Če hočemo, da bo manj poškodb, zlasti tistih s hudimi posledicami, bomo morali še bolj dosledno upoštevati predpise o varstvu pri delu. Opisani primer nazorno kaže, da so zato odveč vsi morebitni pomisleki glede uporabe zaščitnih čelad.

V navzočnosti glavnega direktorja Železarne so razdelili zaključna spričevala

Razdelili so zaključna spričevala

V petek, 26. junija so na poklicni in tehniški šoli slovesno razdelili zaključna spričevala. Slovesnosti se je udeležil tudi glavni direktor železarne mag. inž. Peter Kunc, ki je diplomantom čestital k uspehu in jim zaželel pri njihovem delu čim več uspehov.

Poklicno šolo je v zaključnih letnikih obiskovalo 78 učencev. V razredu so dosegli zelo dober uspeh, saj je bilo pozitivno ocenjenih 74 učencev ali 95 odstotkov. Razred sta z odličnim uspehom izdelala Darko GOLJA in Vladimir PEČAR, zato sta bila oproščena opravljanja zaključnega izpita. Novi pravilnik o zaključnih izpitih dovoljuje to olajšavo in upamo, da jo bo v naslednjih letih izkoristilo še več učencev. Mislim, da ni potrebno posebej poudariti, kako prijeten občutek imajo odličnjaki, ko jim ni treba stopiti pred izpitno komisijo.

K zaključnemu izpitu so se prijavili vsi kandidati, ki so razred uspešno izdelali. Kandidati so najprej opravljali praktični del izpita v učnih delavnicah in železarni. Ocene, ki so jih dobili pri praktičnem delu, dokazujejo, da je njihovo praktično znanje zelo dobro. Posebno so se izkazali elektriki, ki so dosegli poprečno oceno prav dobro. Nekaterim kandidatom pa je tudi pri praktičnem delu spodletelo, kajti mere izdelanih delov so morale biti točne. Razumljivo je, da tako mora biti, ker je točno izdelan strojni del lahko zamenja starega, izrabljenega.

Pri teoretičnem delu je bilo znanje kandidatov nekoliko slabše. Bilj pa so nekateri ze-

lo dobro pripravljeni. To dokazuje odličen uspeh, ki ga je dosegel Stanislav MOHORIC in prav dober, ki ga je doseglo 9 kandidatov. Najslabši uspeh so kandidati pokazali pri slovenščini. Prav gotovo je eden izmed vzrokov slabega uspeha preobširen učni načrt. Kljub našim zahtevam, da se mora učni načrt skrajšati, je ostalo tako kot je bilo ali pa so še kaj dodali. Razumljivo je, da se učni načrt mora dopolnjevati, biti pa moramo tudi pripravljeni, da črtamo tisto, kar je nepotrebno. Učence poklicne šole moramo naučiti predvsem pravilnega pisanja in izražanja, iz literature pa samo tisto, kar je najvažnejše. Zavedati se moramo, da je sposobnost učencev na dolo-

čeni razvojni stopnji omejena, zato imamo tudi različne stopnje šolanja.

Strokovni predmeti kandidatom niso delali posebnih težav, saj so dosegli dobro poprečno oceno. Tako je od 74 prijavljenih kandidatov zaključni izpit uspešno opravilo 56 ali 75,6 %, 14 kandidatov ima popravni izpit, štirje pa morajo zaključni izpit ponavljati. V primerjavi z lanskim letom je letos uspeh nekoliko boljši.

Zaključna spričevala je prejelo 56 novih kvalificiranih delavcev ter 44 strojnih ter metalurških tehnikov. Priključili se bodo 1881 kvalificiranim delavcem in 443 tehnikom, ki jih je že usposobil šola in nosijo glavno breme v proizvodnji. Upamo, da bodo znanje, ki so ga pridobili v šoli koristno uporabili in dali od sebe kar največ v korist našega gospodarstva.

Zevnik Tone, dipl. inž.

Obvestilo bralcem Železarja

Ker pošta, tako kakor druge delovne organizacije, uvaja proste sobote, so iz sobotne dostave izključili tudi naše glasilo Železar. Čeprav je Železar dostavljen pošti že v petek popoldan, tako kot vedno doslej, ga pošta dostavlja izventovarniškim prejemnikom šele v ponedeljek. Čeprav se s takim ukrepom pošte, ki velja za vso Slovenijo, ne strinjamo, ker bi korištenje prostih dni lahko uredili tako kot v mnogih proizvodnih dejavnostih, prosimo izventovarniške prejemnike Železarja, da to z razumevanjem vzamejo na znanje. Uredništvo skupaj s sekretariatom Železarne pa se bo prizadevalo, da to vprašanje uredi s pošto.

Uredništvo

Železarna Jesenice kot sestavni del združenega podjetja Slovenske železarne v luči srednjeročnega in dolgoročnega razvoja črne metalurgije v letih 1971 - 1975 - 1985

III.

Razvojni program metalurgije v SR-Sloveniji izdan od gospodarske zbornice - Ljubljana v oktobru 1969 (izvajalec metal. inštitut - Ljubljana) navaja pri razčlenjevanju perspektive slovenskih železarn dvojne osnovnih dejstev in to:

— Slovenske železarne imajo svoje perspektivo samo v okviru celotnega jugoslovanskega gospodarstva in v okviru mednarodne delitve dela in

— Slovenskim železarnam je zagotovljen obstoj in razvoj le kot združeno podjetje v čim ožji povezavi s predelovalno industrijo, zlasti ono, pri kateri ima repro material iz jekla velik delež v proizvodnih stroških.

Te osnovne misli jasno nakazujejo, da je potreba pri razvoju izhajati iz platforme jugoslovanskega gospodarskega prostora ter da je nujno iskati vse oblike in poti medsebojne tehnične in poslovne povezave ožjega gospodarskega področja.

Ze izdelani integralni razvojni program do leta 1974 ter na osnovi tega srednjeročni plan 1971-1975, ki je ravno sedaj v dokončni izdelavi, predstavlja dejansko z manjšimi dopolnitvami tudi dolgoročni program do leta 1985.

Nacrta združenega podjetja slovenskih železarn predvideva v srednjeročnem programu do leta 1975 okrog 800.000 ton surovega jekla ter 640.000 ton blagovne proizvodnje za tržišče. Tako bi se v letu 1975 v odnosu na realizacijo 1970 predvidoma povečala proizvodnja surovega železa za 30 %, surovega jekla za 19 % ter blagovne proizvodnje za 40 %. Neproporcionalen odnos porasta blagovne proizvodnje nasproti porastu surovega jekla izhaja iz tega, da so v blagovni proizvodnji upoštevani proizvodi višje stopnje predelave kot npr. proizvodnja strojev, rezilnega orodja in podobno ter izdelki sive litine katerim ni osnova surovo jeklo. V okviru slovenskih železarn je železarna Jesenice udeležena pri proizvodnji surovega železa s 77 %, pri surovem jeklu s 67 %, pri blagovni proizvodnji za tržišče s 57 % ter pri realizaciji prodaje z 50 %. Za perspektivo do leta 1985, se lahko obseg proizvodnje srednjeročnega plana, v kolikor bi to narekovalo gibanje tržišča, poveča za največ 15-20 %, kar istočasno tudi pomeni optimalizacijo kapacitet. Začrtani razvoj slovenskih železarn pomeni za železarno Jesenice naslednje:

— Proizvodnja surovega železa in jekla se optimizira na dosežanih dopolnjenih kapacitetah z uporabo sodobnih tehnoloških dosežkov. Eventuelno večjo potrebo jekla se pokriva z nabavo, skladno z razvojem zmogljivosti v jugoslovanskem prostoru. Po potrebi se izmenja odnos SM : EL jeklu v korist slednjega.

— Proizvodnja litine se razvija skladno z delitvijo programa s tem, da se odlitke jekla litine večjih tež

osredotoči v železarni Jesenice, kjer so dani pogoji z ozirom na proizvodni agregat 60 t elektropeči.

— V stopnji vroče predelave — valjarne se obdrži ploščate profile (pločevina, trakovi) ter žica. Po delitvenem programu se palično jeklo koncentrirajo v železarni Ravne in Store, s predpostavko, da je taka delitev najbolj ekonomična z ozirom na novi bolj produktivni valjavniški prog.

Program debele pločevine se optimizira na višje vredne kvalitete, medtem ko se vroče valjana srednja in tanka pločevina iz valjarne trakov za prodajo omejuje le kot eventuelni višek proizvodnje.

— V hladni predelavi, kot nadaljni stopnji finalizacije se v srednjeročnem planu postavlja kot prioriteta zgradnja nove hladne valjarne pločevine, ki dejansko predstavlja zaokrožitev že izvršene rekonstrukcije in katere prva faza je bila tudi postavitev štel valjarne. Utemeljenost takega objekta je podpreti tudi s potrebo tržišča, saj bodo skoraj celotne kapacitete pokrite s potrebami kovinsko-predelovalne industrije v Sloveniji. Posebno njer proizvodni asortiment (elektro pločevina, nerjava) daje močno osnovo za oskrbovanje kovinske industrije, ki je danes v veliki odvisnosti od zunanjih tržišč. Odlaganje te izgradnje bi pomenilo za železarno Jesenice njeno stagnacijo in ostajanje na sredini poti finalizacije.

— Proizvodnja vlečne žice, elektrod za varjenje in žebeljev se z manjšimi dopolnitvami optimizira, tako da se v glavnem vsa vroče valjana žica predela v nadaljnje stopnje finalizacije.

— Proizvodnja vlečenega, luščenega ter brušenega paličnega jekla se optimizira s tem, da je tovrstna proizvodnja tudi v železarni Ravne in Store le v kolikor to zahteva finalna faza njihove specializirane proizvodnje kot npr. peresna jekla in slično.

— Tako srednjeročni plan, kakor tudi dolgoročni pa daje težišče tistemu delu finalizacije, ki je bila doslej izven obsega 114 veje. To pomeni razvijanje proizvodnje, ki sloni na proizvodih črne metalurgije in predstavlja višjo stopnjo predelave.

V tako preorientacijo nas sili ekonomska situacija in dosedanje izkušnje, da akumulacija ni v klasični črni metalurgiji, ampak šele v finalizaciji njenih proizvodov. Smatramo, da je v naših lastnih kadrih toliko strokovne sposobnosti, da bomo znali lastno izdelano jeklo predelati v raznih stopnjah finalizacije za direktno uporabnost na področju potrošnje.

Predvsem srednjeročni plan razvoja do leta 1975, bo pa moral razčistiti in jasno opredeliti nekatera doslej nerešena vprašanja, da se končno le oblikuje stališče glede vloge in pomena črne metalurgije kot baze kovinskega kompleksa SR-Slovenije. dipl. inž. I. Arzenšek

Uvoz osnovnih surovin

Doslej je železarna prek ustreznih služb za letos že zaključila pogodbo za uvoz 10.500 ton koksa iz Italije, 3000 ton iz Zahodne Nemčije in 1000 ton iz Sovjetske zveze. Doslej ga je prispevalo okrog 500 ton iz Italije, medtem ko bodo ostale količine dobavljene do konca leta.

Podpisan pa je tudi dogovor za uvoz 18.000 ton starega železa iz Švice. Od te količine smo doslej prejeli že okrog 3000 ton, ostalo pa bo prav tako dobavljeno do konca leta.

To so le najnujnejše količine, da si maksimalno zagotovimo kar najbolj nemoteno proizvodnjo v letošnjem letu.

Železarski globus

ZDA. Železarska družba Willy Korf, ki je znana po mini železarnah v ZDA, postavlja takšne železarne tudi drugod po svetu. Tako bo sofinancirala gradnjo železarn z letno zmogljivostjo 170.000 do 400.000 ton surovega jekla v Zahodni Nemčiji, Franciji in Nigeriji. Tehnološka osnova teh železarn bodo predreducirani peleti kot vložek za električne obločne peči in naprave za kontinuirno vlivanje gredič.

NOVA ZELANDIJA. Tudi ta otoška država se pridružuje že znanim izvoznikom železove rude. V prihodnjih letih jo bo izvozila na Japonsko 10 milijonov ton. Pri nakladanju na ladjo bodo uporabili nov način, ki so ga prvič uporabili v Peruju. Drobno rudo spremenijo s pomočjo velikih količin vode v nekakšno blato, katerega s pomočjo črpalke in cevi spravijo na ladjo in iz nje. S tem znatno skrajšajo nakladanje in razkladanje.

Ekonomska utemeljitev obstoja jeklolivarne in njena perspektiva

(Nadaljevanje in konec)
RAZLIKA MED LASTNO IN PRODAJNO CENO
Obračunske kalkulacije za notranje naročnike:

V bistvu jeklolivarna prodaja svoje proizvode železarni Jesenice in zunanjim naročnikom. Notranja prodaja se vrši na podlagi planskih cen sestavljenih po kvalitetah za določeno obračunsko obdobje. Viški ali znižanja, ki se prikazujejo so v glavnem posledica zvišanja cen izdelavnega materiala ali pa porabe istega. Planske cene jeklolitine za leto 1970 so sestavljene na podlagi predračunskih kalkulacij preteklega leta.

Jasno je, da tak način obračunavanja ne daje jasne

slike. Že prej smo ugotovili, da asortiment kvalitet vložnega materiala in njih poraba v proizvodnji bistveno vplivajo na stroške izdelavnega materiala. Stopnja kompliciranosti ulitka pa na stroške izdelavnih OD. Ti dve bistveni postavki pa sta pri notranjem obračunavanju zanemarljivi. Sedanji obračun sloni na predpostavki, da so nekateri ulitki zaračunani preveč drugi premalo v povprečju se pa to izravna. Vendar navedene planske cene v povprečju držijo, saj so izračunane na podlagi obračuna stroškov preteklega obdobja. Bistvene razlike bi nastopile tedaj, če bi se bistveno menjal asortimen naročenih ulitkov. V bistvu se ulitki za no-

tranje naročnike zaračunavajo po planskih cenah.

Obračunske kalkulacije za zunanje naročnike:

Povsem drugače pa so obračunske kalkulacije za zunanje naročnike. Prodajne cene se oblikujejo na podlagi kalkulacij.

ZAKLJUČEK

Gledano s stališča doseganja najvišje možne višine sredstev za osebno in skupno potrošnjo ter sredstev akumulacije je v interesu podjetja, da jeklolivarna izdelava čim več za zunanje naročnike. Vendar je največji del njene proizvodnje vezan na vzdrževanje železarne. Analiza kupcev in prodajalcev jeklenih ulitkov je pokazala, da je naša jeklolivarna mono-

polni proizvajalec za težke jeklene ulitke v SFRJ. Perspektivni razvoj strojogradnje, hidrocentral, cementarn in metalurških naprav pa kaže, da bo dinamika naročil težkih ulitkov še naraščala. Odklanjanje naročil je vsled navedenih ugodnih tržnih razmer izredno negospodarno. V naši železarni obstojajo realni pogoji za povečanje kapacitet jeklolivarne. Topilniški agregati in prostor obstojajo. Usposobiti je treba nekaj mlajših strokovnjakov livarjev in modelnih mizarjev za izdelavo težkih in kompliciranih ulitkov in jih motivirati za doseganje maksimalnih delovnih rezultatov v okviru možnih delitvenih razmerij. Delitev dela v okviru združenega podjetja je treba prilagoditi tako, da bo železarna Ravne izdelala čim več manjših ulitkov za vzdrževanje železarne. Plan blagovne proizvodnje jeklolitine v ZJ za leto 1970 znaša 300 ton. Povprečna prodajna cena je

5500/din/t. Vse kaže, da bo ta plan dosežen in obenem tudi planirana povprečna prodajna cena.

Kljub majhni količinski proizvodnji 300 ton, bo tako majhen kolektiv kot je jeklolivarna le prispeval svoj delež čistega dobička, ki je naši železarni tako potreben. Če predpostavimo, da bi pretežni del rezervnih delov za našo železarno prevzela železarna Ravne in bi blagovno proizvodnjo povečali na vsaj 1000 ton, bi bila višina ustvarjenih sredstev, oziroma presežek dohodka še večji.

Letošnji proizvodni plan predvideva 1500 ton skupne proizvodnje od tega 300 ton blagovne in 1200 ton za vzdrževanje železarne. O tem ali je domača proizvodnja jeklenih ulitkov za vzdrževanje železarne ekonomična ali ne, bodo določale nabavne cene iz železarne Ravne. Kot vemo iz preteklega obdobja, so vse

(nadalj. na 6. str.)

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave za junij 1970

Del. enota	Skupne proizvodnje			Blagovne proizvodnje			Odprava
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
Plavž	11.800	10.599	89,8				
Martinarna	26.000	23.361	89,9				
El jeklarina	13.260	11.932	90,0				
Livarna	340	315	92,1	30	28	94,0	28
Šamotarna	1.660	1.582	95,3	370	223	60,3	223
TALILNICE:	53.060	47.787	90,1	400	251	62,9	251
Bluming	53.000	29.067	88,1	1.320	820	62,0	820
Linija rez.	10.200	7.950	77,9	3.100	3.331	107,4	3.008
HOP	560	600	107,1	555	597	107,6	659
Valj. žice	8.500	6.832	80,4	2.485	1.698	68,3	1.698
VALJARNA BELA:	52.260	44.449	85,1	7.460	6.446	86,4	6.185
Težka proga	3.300	2.377	72,0	400	419	104,8	419
Lahke proge	2.400	2.364	98,5	1.305	1.070	82,0	1.035
Valjarna 2400	8.200	8.324	101,5	8.100	8.139	100,5	8.013
Valjarna 1300	3.040	3.012	99,1	2.980	2.931	98,4	3.065
Jeklovlek	1.330	1.174	88,2	1.330	1.174	88,2	1.100
VALJARNA JAVORNIK:	18.270	17.251	94,4	14.115	13.733	97,3	13.632
Hladna valjarna	2.430	2.331	95,9	2.420	2.302	95,1	2.329
Žičarna	5.067	4.557	98,9	3.552	2.891	81,4	3.023
Žebeljarna	980	955	97,4	948	940	99,2	880
Elektrode	870	816	93,8	865	813	93,9	850
Prašek	60	54	90,2	60	54	90,2	52
PREDELOV. OBRATI:	9.407	8.713	92,6	7.845	7.000	89,2	7.134
ZELEZARNA:	132.997	118.200	88,9	29.820	27.430	92,0	27.202

Planirane proizvodnje za dom je 200 ton, izvršene pa 301 tona.

in za I. polletje 1970

Del. enota	Skupne proizvodnje			Blagovne proizvodnje			Odprava
	plan	izvrš.	%	plan	izvrš.	%	
Plavž	70.900	63.993	90,3				
Martinarna	155.800	149.587	96,0				
El jeklarina	80.410	70.106	87,2				
Livarna	2.280	2.884	126,5	150	283	189,0	283
Šamotarna	9.850	9.635	97,8	1.730	2.187	126,4	2.187
TALILNICE:	319.240	296.205	92,8	1.880	2.470	131,4	2.470
Bluming	191.400	185.903	97,1	4.740	4.572	96,5	4.572
Linija rez.	55.600	51.387	92,4	17.780	20.480	115,2	20.783
HOP	1.970	2.877	146,0	1.925	2.835	147,3	2.865
Valj. žice	51.700	42.307	81,8	11.520	13.182	114,4	13.182
VALJARNA BELA:	300.670	282.474	93,9	35.965	41.069	114,2	41.402
Težka proga	7.000	18.167	259,5	1.440	2.135	148,2	2.134
Lahke proge	18.750	17.071	91,0	8.070	8.558	106,0	8.536
Valjarna 2400	44.500	47.097	105,8	43.400	46.333	106,8	45.631
Valjarna 1300	21.300	19.311	90,7	20.850	18.844	90,4	18.963
Jeklovlek	8.220	7.091	86,3	8.205	7.091	86,4	7.057
VALJARNA JAVORNIK:	99.770	108.737	109,0	81.965	82.961	101,2	82.321
Hladna valjarna	14.520	14.524	100,0	14.465	14.337	99,1	14.531
Žičarna	32.000	28.345	88,6	21.945	19.006	86,6	19.297
Žebeljarna	5.760	5.757	99,9	5.560	5.693	102,4	5.775
Elektrode	5.790	5.293	91,4	5.760	5.257	91,3	5.524
PREDELOV. OBRATI:	58.070	53.919	92,9	47.730	44.293	92,8	45.127
ZELEZARNA:	777.750	741.335	95,3	167.540	170.793	101,9	171.320

Planirane proizvodnje za dom je 1.930 ton izvršene pa 1.658 ton.

Z rezultati v mesecu juniju ne moremo biti zadovoljni, saj sta le dva obrata presešla skupno proizvodnjo, štirje pa tudi blagovno. Vzrokov za to je več. Osnovna obrata, to je martinarna in elektro jeklarina sta v mesecu juniju proizvedli skupaj 35.293 ton jekla, kar da pri faktorju 0,7 (razmerje blagovna proizvodnja : surovo jeklo) okrog 24.500 ton blagovne proizvodnje. K temu lahko dodamo še 1.500 ton gotove robe iz

nabavljenega vložka in vidimo, da smo 1.500 ton naredili iz zmanjšanja medfazne proizvodnje. Iluzorno je misliti na plansko blagovno proizvodnjo, če se fond jekla ne bo dvignil. Tako pa se nam vsak teden zgodi v enem od dveh obratov, da popolnoma zmanjka vložka in je edina zaloga polfabrikata ta, ki jo imamo v pečeh. Letos bi brez nabavljenega jekla izven železarne sploh ne mogli redno obratovati; izkušnje kažejo,

da se ni dobro nasloniti izključno na domače jeklo, ker pride lahko do velikih anomalij (pomanjkanje starega in surovega železa, letos tudi koksa).

Drugačen je rezultat za I. polletje, saj sta grupi valjar na Bela in Javornik presegli družbeni plan blagovne proizvodnje, zaostali so le predelovalni obrati. Skupni rezultat odprave 171.320 ton nam

(Nadaljevanje na 6. strani)

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 11. julija:		
inž. Franc VICAR, pred. obr.	743	83141 (državni)
NEDELJA, 12. julija:		
Edvard CENCEK, teh. sl. vzdr.	548	727
PONEDELJEK, 13. julija:		
Anton KOMLJANEC, HOP	851	871
TOREK, 14. julija:		
Zvonimir LABURA, žebeljarna	738	749
SREDA, 15. julija:		
Teodor OKROŽNIK, grad. vzdr.	577	739
ČETRTEK, 16. julija:		
inž. Janko PERNE, valj. Bela	848	723
PETEK, 17. julija:		
Ciril ODLASEK, valj. Javornik	620	776
Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 7. uri do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja 410.		
Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.		

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Peronalne vesti za mesec junij 1970

Sprejetih je bilo 108 delavcev

Delovno razmerje je prenehalo 113 delavcem

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI:

Alojz BLEDIČ, 1914, plavž — 23 let in pol v ŽJ; Rudolf FINZGAR, 1915, gradbeno vprdrž. — 30 let in pol v ŽJ; Ivan METLIČAR, 1913, stroj. del. — 27 let v ŽJ; Martin MULEJ, 1913, strojne del. — 24 let v ŽJ; Ciril ZUPANČIČ, 1910, hladna valj. — 14 let in pol v ŽJ; Franc BALOH, 1915, valj. prof. — 28 let in pol v ŽJ; Franc BERCE, 1914, martinarna — 35 let in pol v ŽJ; Jože JAZBEC, 1906, strojno vzdrž. — 22 let in pol v ŽJ; Jože KERSNIK, 1916, transport — 13 let v ŽJ; Vinko KOREN, 1912, strojno vzdrž. — 32 let in pol v ŽJ; Franc PINTAR, 1913, el. vzdrž. — 23 let v ŽJ; Anton POGAČNIK, 1912, el. jeklarina — 33 let v ŽJ; Leopold RAVNIKAR, 1911, valj. žice — 33 let v ŽJ; Ivanka SIMONIČ, 1918, šamotarna — 24 let in pol v ŽJ; Franc SLEJKO, 1918, lahka proga — 23 let in pol v ŽJ; Anton ZIDAN, 1913, el. vzdrž. — 31 let in pol v Železarni Jesenice.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI:

Rafael BATAGELJ, 1911, varnostna sl. — 18 let v ŽJ; Mirko KALAN, 1917, transport — 18 let v ŽJ; Franc ROBIČ, 1915, grad. vzdrž. — 30 let v ŽJ; Jože ZUPANČIČ, 1926, varnostna sl. — 23 let in pol v ŽJ; Dominik DEREANI, 1915, UOS — 36 let v Železarni Jesenice.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI SO:

Marija BRCE, 1925, elektr. odd. — 21 let v ŽJ; Ivan KOŠIR, 1908, varnostna sl. — 26 let in pol v ŽJ; Ivan SMOLEJ, 1932, valj. 2400 — 16 let in pol v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje.

IZKLJUČENI:

Mujaga Alibabič, 1936, žičarna; Pero Basara, 1947, livarna; Lado Bergant, 1932, hladna valj.; Seval Bjeloglavič, 1949, plavž; Marjan Bratkovič, 1952, valj. 2400; Franc Brun, 1948, OTK; Hašim Čekič, 1946, valj. 2400; Ljube Danilov, 1948, martinarna; Mehmed Dautović, 1941, plavž; Senjadin Delić, 1949, žičarna; Teofik Dizdarevič, 1931, jeklovlek; Anton Dobravec, 1942, valj. 2400; Vehid Fejzić, 1941, plavž; Mirko Gajšek, 1943, strojno vzdrž.; Jože Hodnik, 1942, PIV energija; Ilija Jankovič, 1938, plavž; Mile Indič, 1951, strojno vzdrž.; Franjo Kaluža, 1949, strojno vzdrž.; Pero Karaman, 1948, valj. 2400; Uzeir Kavaz, 1942, valj. prof.; Miroslav Klinar, 1948, strojno vzdrž.; Ivan Klobučarič, 1945, transportni obrati; Rudolf Knežević, 1948, valj. Bela; Rajko Kolar, 1944, plavž; Rade Kondić, 1946, plavž; Salih Kovač, 1948, elektr. odd.; Muhamed Kovačević, 1950, žičarna; Ismet Kujundžić, 1939, valj. 2400; Zlatko Kuzmič, 1947, plavž; Matija Lakota, 1944, martinarna; Jovo Lazič, 1947, valj. Bela; Rade Ličanin, 1948, plavž; Sakib Lović, 1953, valj. prof.; Radovan Manajlovič, 1947, martinarna; Jože Manfreda, 1946, plavž; Fadil Mašić, 1948, valj. 2400; Ivan Mole, 1936, strojne del.; Miograd Miletič, 1948, plavž; Hasan Omanović, 1948, transport; Vinko Pivk, 1925, plavž; Milorad Radonjič, 1931, valj. prof.; Luka Radulović, 1934, šamotarna; Franc Rebolj, 1943, elektro vzdrž.; Justin Robič, 1943, stroj. del.; Lovre Rosič, 1949, valj. prof.; Jakob Rotar, 1946, stroj. vzdrž.; Idriz Sefić, 1939, elektro jeklarina; Mustafa Silič, 1944, plavž; Savo Slepčević, 1948, elektro jeklarina; Sakib Smirko, 1944, valj. Bela; Ivo Šafradin, 1949, valj. prof.; Mehmed Šarkič, 1935, plavž; Stefan Ščančar, 1939, plavž; Milan Škrbič, 1948, jeklovlek; Alojz Špan, 1949, valj. Bela; Daniel Tavčar, 1948, martinarna; Franc Topolovec, 1953, jeklovlek; Hasan Tubić, 1948, martinarna; Stjepan Važdunec, 1946, valj. prof.; Alfonz Vodišek, 1941, valj. 1300; Jože Zima, 1924, valj. prof.; Roman Žbogar, 1946, valj. Bela; Simeon Zdranja, 1948, valj. Bela; Albin Zemlja, 1946, valj. 1300; Anton Žemva, 1949, elektro jeklarina.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Samoupravljanje in najmlajši člani ZM

Gost mladinske strani v Železju tokrat ni iz Železarne. Za razgovor smo zaprosili mentorja aktiva ZMS na osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah. Miro LAPAJNE je mentor na tej šoli že sedem let, poleg tega je član občinske konference ZMS in občinskega komiteja ZKS Jesenice ter predsednik sveta šole.

● Miro, pri uveljavljanju Zveze mladine kot družbeno politične organizacije se često sprašujemo, kakšne so njene naloge v osnovnih šolah. Koliko in kje je po tvojem ZM v osnovnih šolah uspešna in v kateri smeri naj poteka njene akcije?

● »Delo aktiva ZMS na osnovni šoli je odvisno predvsem od predavateljev. Mlade moramo pripravljati na samostojno delo v Zvezi mladine, tako kot pri pouku tudi v izvenšolskih dejavnostih.

Na osnovnih šolah je problem predvsem s kadri, ki ali ne čutijo odgovornosti za to vrsto dela ali pa zanj niso sposobni. Težje, da bi v osnovni šoli delovala le enotna pionirska organizacija, so napačne. Dosti učencev izstopi iz osemletke že v šestem ali sedmem razredu, zato je nujno, da spoznajo ZM že pred izstopom; toda to je le eden od mnogih argumentov, ki govore v prid ideji, da v ZM sprejemamo tudi učence osemletk, ki so dopolnili 14 let.

Zveza mladine mora pri svojih članih v osnovnih šolah izostri čut za nujnost družbenega angažiranja, v mladih mora vzgojiti občutek odgovornosti in doslednosti pri izvajanju sprejetega programa dela.

Mladina je pripravljena delati. Toda ravno v osnovni šoli, kjer so mladi še nesamostojni, je nujno, da jih starejši usmerjajo in pripravijo na samostojno delovanje, na samoiniciativnost ter iznajdljivost pri delu.

● Katere so po tvoje konkretne oblike dela aktiva ZMS na osnovni šoli?

● »Aktiv Zveze mladine mora predvsem skrbeti za vključevanje svojih članov v vse izvenšolske dejavnosti, ki so na šoli in izven nje, v raznih društvih in organizacijah. Omenil bi le nekatere, to so predvsem organizacija športnih prireditev in tekmovanj, izdajanje šolskega glasila, priprava proslav, tekmovanje za bralne značke, tekmovanje mladih matematikov, pomoč učencem, ki težje dojemajo snov, sodelovanje z občinsko konferenco ZMS, klubi OZN. V okviru šole deluje športno društvo, planinsko društvo, krožki, skratka pestrih in zanimivih nalog je dosti.

● V Zvezi mladine vse bolj govorimo o vzgoji in idejnosti pouka v osnovnih in srednjih šolah. Kje in kakšne so v zvezi s tem naloge ZM in ostalih družbeno političnih organizacij?

● »Tako v osnovnih kot v srednjih šolah dajemo premalo poudarka idejnosti pouka, vzrokov za to je več. Sam pedagoški kader ni prepričan v nujnost takšne vrste vzgoje, ki bi mladim nudila realističen pogled na svet. Dualizem, ki je pri vzgoji najbolj škodljiv, je še vedno prisoten pri nekaterih prosvetnih delavcih. Težko je namreč mlademu človeku govoriti o religiji in mu prikazovati njeno negativno delovanje tako med NOB kot danes, če predavatelj sam redno obiskuje cerkvene obrede. V statutih šol je napisano, da imajo mladi pravico do samoupravljanja. Tu ne gre le za soddločanje o športnih dnevih in zaključnih izletih, temveč za prisotnost mladih na redovalnih konferencah in za njihovo aktivno delo v svetu šole. Prepopostokrat pa praksa vse te ideje prepušča stihiji.

Šola je družbena ustanova in zato je za svoje uspešno ali neuspešno delo odgovorna družbi. Tako ZM, kot ostale družbeno-politične organizacije, bodo morale posvetiti večjo pozornost idejni vzgoji samega pedagoškega kadra, ker bo le tako idejna vzgoja mladih lahko krenila v pravo smer.

● Kakšen je torej po tvojem mnenju odnos pedagoškega kadra do dogajanj v občini?

● »Odnos pedagoškega kadra do družbenih in gospodarskih dogajanj v okviru občine je precej pasiven, to pa prav gotovo škoduje pri vzgoji mladine. Primer neuspelega referenuma o združitvi obeh jeseniških osnovnih šol popolnoma jasno kaže, da nekateri prosvetni delavci niso seznanjeni z razvojnimi problemi v občini in z načinom reševanja teh problemov, ali pa zavzemajo do teh načinov reševanja nepravilno stališče. Lahko bi se zavedali, da z združitvijo obeh jeseniških šol lahko izboljšajo kvaliteto pouka tako v obeh šolah, kot v vsej občini. Kar pa je še bolj kritično, je to, da ne znajo dovolj racionalno gospodariti z družbenimi sredstvi. Pri takšnih primerih družba ne sme stati ob strani.

● V osnovnih in srednjih šolah je ena ura tedensko določena za pouk TSM — temelji socialistične morale. Ali so štiri ure mesečno dosti, da mlad človek dobi pravičen pogled na ljudi, na sebe in na dogajanje okrog sebe?

● »Program TSM obsega vse temeljne osnove, ki pomagajo mlademu človeku, da se razvije v vsestransko razvito

in razgledano osebnost ter v ustvarjalnega člana naše družbe. Težava pri realizaciji tega programa pa natsopi zato, ker za pouk TSM nimamo usposobljenih kadrov. Uspešnost realizacije pouka je odvisna od razgledanosti in idejne usmeritve predavateljev. Menim, da bi se občinska organizacija ZMS lahko konkretno angažirala prav pri pouku TSM in tako seznanila mlade v osnovnih šolah z delom Zveze mladine in z nekaterimi splošnimi družbenimi dogajanjmi pri nas.

milan

Skupna seja predsedstev ObK ZKS in ZMS Jesenice

V petek, 3. julija ob 18. uri, sta se v sejni sobi SOb Jesenice sešli na skupni seji predsedstvi ObK ZKS in ObK ZMS Jesenice. Obravnavali so:

- analizo konkretnega stanja in položaja mladih v občini,
- medsebojne oblike sodelovanja ObK ZKS in ObK ZMS,
- delo aktiva mladih komunistov in sprejem mladih v ZK,
- pogoji in možnosti za organiziranost mladih.

Navzoče je pozdravil sekretar ObK ZKS Pavel LOTRIČ in predlagal, naj bi razgovor potekal v treh smereh in sicer:

- ocena odnosov ZK do vprašanja mladih in vloga ZK do mladih ter pomlajevanja ZK,
- kadrovska vprašanja, ki se nanašajo na delo mladinske organizacije, vključno programsko delo na programskem prostoru ZK, ter oblike političnega dela in
- finančni problemi, ki tarejo mladinsko organizacijo v okviru občine.

Sekretar Lotrič je v nadaljevanju poudaril, da ZK ne more biti uspešna, če ne dela z mladinsko organizacijo programsko, kar pa je bilo do sedaj v okviru občine dokaj zanemarjeno. Trenutno stanje pa zahteva skupne akcije, ki morajo dati tudi željene rezultate. Poglavitno je tudi kadrovska vprašanja, ki pa je tesno povezano z vprašanjem mlade generacije. Pri tem pa ne gre zgolj za kadre v okviru delovanja mladinskih aktivov in njihov odnos do ObK ZKS, temveč o politični in gospodarski vzgoji pri formiranju mladega človeka. Praksa tudi kaže, da se pri politiki štipendiranja vse preveč upošteva samo učni uspeh, ne pa tudi moralno politično vrednost mladega človeka, kar opozarja na nujnost dogovarjanja o politiki štipendiranja z mladimi v širšem krogu. Mladinskim aktivom bi morali dati večji političen ton.

Sekretar Lotrič se je dotaknil tudi problema financiranja ObK ZMS Jesenice, kajti kot je znano, so finančna sredstva, ki so bila dodeljena v letošnjem letu, premajhna, da bi se ObK ZMS ob aktivnosti, ki jo je pokazala, še nadalje uspešno organizacijsko razvijala. Postavlja pa se tudi vprašanje, kako naj bi se ZK in mladi družbenopolitični delavci v okviru mladinske organizacije približali mladim ljudem, ter jih vključili v samoupravni proces in idejno politična prizadevanja. Mladinsko organizacijo je predvsem potrebno formirati, ter se spričo kopice vprašanj, idejno političnega značaja dogovoriti, v kakšni obliki povečati pritok mladih v Zvezo komunistov in na kakšen način rešiti položaj delovanja mladinske organizacije v občini.

Za sekretarjem ObK ZKS tovarišem Lotričem je predsednik občinske konference ZMS prof. Srečko Krč govoril o današnjem gledanju in odnosih mladih do družbene skupnosti. Predsednik Krč je pri tem omenil, da smo v času, ko se jasno odraža ideologija marksizma — samoupravne družbe, ki ne postavlja več v ospredje naravo ampak človeka. Mladi imajo v okviru vrednot samoupravne družbe različna gledanja, katerih vzroki tičijo v obstoječi samoupravni družbi sami. Predsednik Krč je nadalje tudi poudaril potrebo po dodatnih finančnih sredstvih, ki bodo zagotavljala v jesenskem delu dokončno in temeljito uresničenje programa ObK ZMS Jesenice.

O odnosu mladih do ZK in delu mladih komunistov je nato govoril tehnični sekretar ObK ZMS Zlato Vogrič, ki je uvodoma dejal, da mladinska organizacija skrbi tudi za vključevanje mladih v ZK. Rezultati letošnjega leta pa morda trenutno niso najboljše, saj akcija, da bi aktiv predlagali mlade za vstop v ZK, ni uspela, predvsem zaradi trenutno še premajhne moči tako aktivov ZM kot občinske organizacije. Ko je govoril o nalogah aktiva mladih komunistov pa je sekretar Vogrič dejal, da aktiv zaenkrat ni opravičil svojega obstoja, saj je v svojem delovanju zamenjal nekaj bistvenih področij, ki so za mladega komunisto odločilnega pomena za uspešno vključitev v delo ZK. Zato bo potrebno v bodoče sestaviti tak idejni program dela aktivov mladih komunistov, ki bo slonel na trdnih osnovah, ki bodo odraz zahtev in pogledov mladih na dogajanja v občini.

Bolj konkretno o aktivu mladih komunistov in delu aktiva, pa je v nadaljevanju spregovoril Jože Vindišar. Aktiv, ki je bil ustanovljen pred dvema letoma, je svoj program sprejel bolj v okviru ZK in ne ZM, kar pa je bilo v tistem času edini izhod. V zadnjem času, ko je mladinska organizacija prebrodila krizo in postala aktivna, pa so se predstavniki aktiva mladih komunistov naslonili na mlade in že pričeli krojiti skupen program, ki je že v zadovoljivem odstotku realiziran. Čeprav aktivno deluje le četrtina mladih komunistov, so kljub vsemu zadovoljni, saj je aktivnost, ki je te dve leti stagnirala, naposled dosti boljša, kar dokazuje tudi podatek, da trenutno aktiv pripravlja kar 35 potencialnih kandidatov za sprejem in delo v ZK. Tovariš Vindišar je še omenil, da je aktiv organiziral tudi dva seminarja, ki sta zelo dobro uspela.

Nato je predavatelj in mentor aktiva ZM na osnovni šoli Prežihov Voranc tovariš Lapanja govoril o premajhni vlogi dijaške samouprave ter o financiranju ObK ZMS in tudi ostalih specializiranih organizacij ter društev.

V razpravi so nato še enkrat sodelovali tovariši Lotrič, Krč in Vogrič, svoj prispevek k uspešnosti skupne seje pa so prispevali tudi nekateri člani predsedstva ObK ZKS Rakuše, Kejžar in Kampič. Začetna ugotovitev je bila, da si ZK prizadeva vzgajati mladega človeka v dobrega družbenopolitičnega delavca, bolj usmerjenega človeka, državljana in člana ZK. Mlade pa v ZK vleče predvsem to, da bodo v ZK lahko gojili določene vrednote, katerih uveljavljanje in spoštovanje pa mora biti tudi naloga vseh ostalih družbenih organizacij. Nadalje je bilo tudi govora o neizkoriščenih možnostih idejno političnega dela in izobraževanja na šolah, kjer se čuti veliko pomanjkanje ustreznega učnega kadra. Mladi pa žal tudi prevečkrat pozabljajo, da poleg raznih seminarjev lahko pridobijo ustrezno znanje tudi z lastnim prizadevanjem — individualnim izobraževanjem.

Ob zaključku skupne seje je sekretar ObK ZKS Pavel Lotrič dejal, da je mladinska organizacija v zadnjem času nedvomno naredila velik korak naprej tako v organizacijskem kot idejnem smislu, zato je prav, da ji ZK in ostali družbenopolitični dejavniki pomagajo. Enotne akcije pa v nadalje zahtevajo predvsem usklajevanje programa in ostalih družbenopolitičnih akcij. Sekretar Lotrič je tudi dejal, da se dejavnost mladinske organizacije mora zagotoviti tudi v materialnem pogledu. Ob tej priliki pa je tehnični sekretar ObK ZMS Vogrič prisotnim povedal, da je predsedstvo ObK ZMS zelo zainteresirano, kako se mladi v občini uveljavljajo kot samoupravljalci, kako delujejo v družbenopolitičnih ter samoupravnih organih, v delovnih organizacijah in šolah.

Z. E.

Samoupravni organi v preteklem tednu

18. seja odbora za poslovno politiko

Predsednik odbora za poslovno politiko je v petek, 3. julija 1970 sklical 18. sejo odbora in jo je namenil predvsem razpravi o pooblastilu delavskega sveta Železarn, da odbor določi nov limit sredstev za posojila individualnim graditeljem in predlogom zdravstvenega doma z Jesenic za sanacijo izgube.

Na podlagi pooblastila delavskega sveta Železarn z dne 30. 6. 1970 in na podlagi predloga uprave, ki je odboru predložila točen pregled sredstev, s katerimi tovarna letos razpolaga za stanovanjsko izgradnjo, so določili nov limit sredstev za posojila individualnim graditeljem ali bolje, so dosedanji limit povečali za 360.000 dtn s tem, da se v letošnjem letu od tega koristi 200.000 din, ostanek 160.000 din pa se naloži v banko in koristi v naslednjem letu. Odboru za življenjske pogoje in rekreacijo so priporočili, da ta novo dodeljena sredstva razdeli prosilcem, ki bodo zagotovili, da bodo še v letošnjem letu dogradili svoje stanovanjske hiše. V kolikor teh prosilcev ne bo dovolj pa naj bi neizkoriščena sredstva vložili v banko, z namenom, da se že v začetku naslednjega leta nudi posojila iz vloženih sredstev.

V nadaljevanju seje so obravnavali sanacijski program za kritje izgube zdravstvenega doma na Jesenicah, katerega soustanovitelj je Železarna,

vendar pogoji in predlogi za kritje izgube niso bili v celoti sprejemljivi za Železarno. Predvsem ni bilo sprejemljivo, da bi Železarna pokrivala izgubo, anuitete in najemnino, skoraj vsa sredstva amortizacije obratne ambulate pa so ostala neizkoriščena. Strinjali so se, da zdravstveni dom krije izgubo za 1968 leto iz lastnega dohodka v naslednjih treh letih v tretjin-

skih tranšah in da se Železarna obveže, da bo krila del stroškov amortizacije obratne ambulate in sicer za tiste prostore, ki jih uporablja oddelek socialno zdravstvene službe.

Ob koncu seje so vzeli na znanje program proslave 20-letnice samoupravljanja v Železarni in v ta namen odobrili 43.300 din sredstev, kolikor jih program predvideva. Tudi problematiko v zvezi z žico VAC-60 so vzeli na znanje in naročili odgovornim službam, da naredijo vse ukrepe, da Železarna ostane v proizvodnji te žice konkurenčna dokler ne bo dovolj kapacitet.

10. seja odbora za osnovna sredstva

V torek, 7. julija 1970 je predsednik odbora za osnovna sredstva Jaka Soklič, dipl. inž. sklical 10. sejo odbora, na kateri so obravnavali elaborate za dela odobrena po programih amortizacije in reševali tekoča vprašanja.

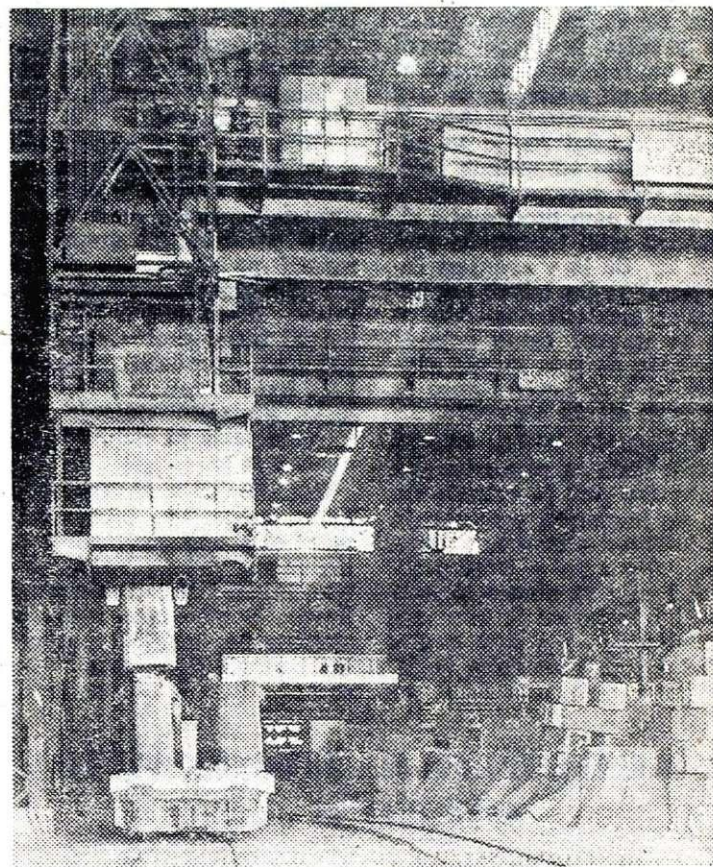
Predložene elaborate so potrdili in sprejeli in sicer: za nabavo voza za grodelj, za nabavo voza za košaro za električne peči, za ureditev hale za kokile, za prestavitev 40 tonske ozkotirne tehtnice, za nabavo vrtalne garniture za kamnolom, za predelavo normalizirne peči v valjarni 1300, za izgradnjo dodatne žile v valjarni žice na Beli, za nabavo stroja za flemanje,

niso pa odobrili elaboratov za nabavo strojev za strojne delavnice, ker elaborati niso bili popolni in elaborata za vakumsko stiskalnico v šamotarni, ker dokumentacija ni bila popolna in zaradi tega tudi ni bilo soglasja službe za varstvo pri delu. Tehnični službi so zato naročili, da do naslednje seje odbora pripravi postopek za izdelavo elaboratov in pripravo del po ela-

boratih.

V nadaljevanju seje so odobrili nabavo pisalnih in računskih strojev, kopirnega stroja in pisarniške opreme ter nabavo mopeda tricikla za potrebe gasilske čete in mopeda za potrebe kontrolorja bolnikov, nadalje popravilo strehe v hladni valjarni in žičarni in še nekatera dela oziroma nabave, za katere ni treba pripraviti elaboratov. Odobrili so manjkajoča sred-

stva za financiranje zaključnih del na objektih II. faze aglomeracije in naročili upravi osnovnih sredstev, da do naslednje seje pripravi obrazložitev celotnih stroškov izgradnje aglomeracije. Ob zaključku seje so odobrili še nekatere prodaje posameznih parcel, ki so za Železarno neuporabne in vrnilo razlašeno parcelo lastniku, ker je niso izkoristili za namene, za kar je bila parcela razlašena.

Slačenje bram v valjarni Bela

Sestanki delovnih skupin

LIVARNE — JEKLOLIVARNE — Na sestanku delovne skupine, dne 29. junija, so obširneje govorili o proizvodnem načrtu za junij ter o tehnološki in delovni disciplini. Da plan v juniju ne bo dosežen je treba vzroke za to pripisati žerjavom v hali BBC. Ugotavljajo, da ponvični žerjav ne obratuje in mora za to 32-tonski žerjav opraviti več dela, za to pa zaostaja livarsko delo. Tudi ostali žerjavi so v popravilu, zaradi nestrokovnega upravljanja zlasti na popoldanski in nočni izmeni.

Razpravljali so še o okrožnici št. 14. Z njeno vsebino se strinjajo in se večina delavcev tako tudi ravna, nekateri posamezniki pa se bodo morali prilagoditi zahtevam direktorjeve okrožnice. Dobili so štiri tone kromitnega peska za zahtevna jedra in velike ulitke. Zato bo krajši čas čiščenje in boljša kvaliteta ulitkov. Tudi kategorizacija livarskih delovnih mest je popravljena in s tem končno odstranjene večletne napake. Želijo odgovor na vprašanje zakaj je cenik zmanjšan za 7 odstotkov, osebni dohodki so vedno enaki, včasih tudi manjši, življenjski stroški pa vsak mesec večji.

LIVARNA — CISTILNICA LITINE — Sestanek so imeli 27. junija. Obratovodja livarne tov. Bertonec je posredoval problematiko za prejšnji mesec. Naročil za večje odlitke je dovolj in če bodo hoteli ugoditi vsem naročnikom bo treba strogo upoštevati okrožnico št. 14. S prvim junijem je rešeno vprašanje skupin za čistilce, kar bo ugodno vplivalo na vzdušje. Delovne sile še

vedno primanjkuje, za večje odlitke pa je potrebna tudi daljša obdelava.

OTK — KEMIČNI ODDELEK — Na sestanku 25. junija je vodja delovne skupine tov. Pogačnik dal ustrezna pojasnila, kako je treba delati v novi delavnici, ker še nimajo vseh strojev, ki so potrebni za čimbolj mehanizirano delo pri pripravi vzorcev. Težave imajo tudi zato, ker je okrog delavnice še vedno gradbišče ter predlagajo obratovodstvu, da s transportnimi obrati uredi vse potrebno za prevoz vzorcev vhodnih surovin od prevračalne naprave do delavnice in iz delavnice na plavž. Ker sta dva delavca zapustila Železarno, morajo njuno delo opraviti ostali sodelavci v prostem času, vse dotlej, dokler ne pridejo novi. Velika je tudi bolezenska odsotnost, tako da ostali sodelavci ne morejo koristiti rednih dopustov tudi po več dni. Tovariš Pogačnik je še posebej opozoril na previdnost pri hoji in prenašanju vzorcev okrog objektov, ki so še v gradnji. Seznanjeni so bili tudi z okrožnico št. 14.

OTK — SPEKTROKEMIČNI ODDELEK — Prisotni so bili na sestanku 25. junija seznanjeni z vsebino okrožnice št. 14. Ker je njihovo delo tesno povezano s SM in elektro-jeklarno ter kadar so šarže v peči, je predčasno zapuščanje delovnih mest nemogoče. Zato je predaja dela ob koncu izmene tudi nujna. Razpravljali so še o koriščenju dopustov ter o nekaterih spremembah pri oddaji rezultatov predposkusov v SM in elektro-jeklarno.

KADROVSKI SEKTOR — SOCIALNO ZDRAVSTVENO VARSTVO — Vodja delovne skupine dr. Rjazancev je na sestanku 23. junija govoril o vsebini okrožnice št. 14 ter o vzrokih zaradi katerih je bolniška odsotnost z dela manjša. Včasih je leta znašala od 6 do 7 odstotkov, sedaj pa 5 odstotkov in včasih tudi manj. K temu so prispevali sistematični pregledi ob sprejemanju novih delavcev, pomembno pa je tudi delo zdravniške komisije, ki je bila ponovno ustanovljena in jo vodi primarij dr. Brandsteter ob sodelovanju dr. Čeha, dr. Jensterla in dr. Rjazanceva. Razpravljali so še o okrevanju naših delavcev v Biogradu in o tem, da so pričeli s fiziologijo dela, to je z raziskavo na delovnem mestu. Prve poizkuse so opravili v šamotarni pri delavkah, ki so zaposlene na Paucker stiskalnicah, z meritvami pa nadaljujejo v žičarni. Ob že doseženih rezultatih računajo na uspeh in bodo v elektrodnem oddelku pričeli z enakim testiranjem pri delavkah. Zaradi strokovnega izpopolnjevanja bodo organizirali predavanja. Na vsakem takem predavanju pa bo govorila ena od medicinskih sester o določeni temi. Najprej bodo govorili o opeklinah.

MARTINARNA — Vodja delovne skupine tov. Bauman je na sestanku 12. junija posredoval informacijo o izpolnjevanju proizvodnega načrta za maj. Zaradi remonta v kisikarni so imeli deset dni na razpolago manj kisika, kar je tudi vzrok, da plan ni bil dosežen. Začenja se sezona dopustov, delavcev pa že tako primanjkuje, zato je vodja delovne skupine pozval vse prisotne, naj računajo s težavnim položajem in se sami še bolj potrudijo.

Kar zadeva poškodbe pri delu je bil mesec maj zelo ugodno ocenjen, ker poškodbe sploh ni bilo in za to apelirajo, naj bi se v tej smeri prizadevali tudi v prihodnje.

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter...

(Nadalj. s 3. strani)
da poprečje 28.500 ton blagovne proizvodnje.

TALILNICE: Obe jeklarni sta ob polletju za 16.500 ton pod planom. Meseca julij in avgust, ki sta pred nami, bo sta verjetno ta rezultat še poslabšala zaradi težkih pogojev dela. Tako smo že v juniju zaradi pomanjkanja starega železa, manjšega dodatka grodlja in delno zaradi vročine, izdelali v martinarni 389 šarž ali poprečno 13 šarž dnevno namesto 15 chg. 7 elektrojeklarni pa je to poprečje nižje od sedmih izdelanih šarž dnevno. Nesortirani vložek nam predvsem v el. jeklarni moti tehnološki proces: Cr, Cu in v zadnjem času posebno Sn. Nikelj kot posledica neklasiranega vložka se je pojavil samo enkrat; vse kaže, da smo zajezili ekonomiko s to drago leguro in da se je stanje popravilo.

VALJARNA BELA: Manjši dotok jekla in popravilo ene globinske peči je vplivalo na to, da je skupna proizvodnja za 4.000 ton nižja v tem mesecu. Poleg tega v drugi polovici junija ni obratoval tudi kleščni žerjav in je bilo vsako zakladanje slabov v globinske peči nemogoče. Polfabrikat z Bele smo delili po

trenutnih potrebah obratov in možnosti nadaljnje pridelave.

Tudi linija rezanja ni mogla delati boljše, izpolnila je blagovno proizvodnjo, ni pa zadovoljila potreb valj. tanke pločevine in HV. Če bi ne imeli dotoka TVT s CSSR, bi za toliko morali znižati proizvodnjo v enem manj akumulativnih obratov. Polletni rezultat je ugodnejši za valjarstvo Bluming-Stekel, predvsem v blagovni proizvodnji, slabši pa je v skupni.

Valjarna žice je imela tudi v juniju največ težav s pečjo. Predvideni remont v začetku avgusta je limit, če hočemo imeti planirani program dimenzij pa čeprav bi prišlo pri tem do okrnjenega programa obratovanja žičarne. Zaradi nizke proizvodnje ne moremo predelati okrog 2.500 ton blumov, ki so tehnološka posledica valjanja oz. vlivanja jekla za elektrode in vijačno robo.

VALJARNE JAVORNIK: Težka prog, vse tako kaže, zgubi blagovno proizvodnjo z avgustom, prenos naših obveznosti do TAM na železarno Ravne, bi pomenilo hitrejšo ukinitve te, leta 1903 postavljene proge. Njena zgodovina se končuje v letošnjem letu.

Lahke proge nadaljujejo s proizvodnjo blagovne proizvodnje do konca leta, potem pa se preorientirajo izključno v napajanje domačega jeklovleka. Valjarna debele pločevine ima ugodno bilanco tako v juniju kot za celotno I. polletje. V juniju je prejela že prvo količino 6.700 ton slabov iz Romunije. Valjarna ima 4.800 ton zaostankov, brez potrebe je od tega 280 ton še za lansko leto. Verjetno bo katerega od bralcev zanimalo, da smo Metalni dobavili do konca junija 209 plošč od skupno 465 za potrebe naše hokej hale.

Valjarna tanke pločevine ima do ukinitve prog začrtan program. Žal je ta program odvisen ne samo od njih, ampak tudi od jeklarne (naslednja dva meseca mora izdelati po 1.500 ton diname) in od valjarne Bela (dvojno valjanje prek slabov). Kupci so o tem obveščeni, ostane pa nam blagovna proizvodnja kot finalizacija linije rezanja. Jeklovlek ni bil kos svojemu planu zaradi drobnega asortimenta. Z julijem vključuje novo vlečno linijo »Schumag« z dvema izmenama tako, da bo izdelana količina za prihodnji mesec večja.

PREDELOVALNI OBRATI: V naših najbolj akumulativnih obratih so vrednosti najnižje. Hladna valjarna ima za julij slabši rezultat, za polletje pa je skoraj na planu. Primanjkuje ji domačih trakov za ustrezno dopolnitev širinskega asortimenta. Količina izdelanih dinamo trakov je odvisna le od predhodnih obratov.

Žičarna je dobila premalo patentirane žice, izdelava palic pa zaostaja, čeprav imamo veliko povpraševanje. Predvideni remont valjarne žice bo ogrozil normalno delo žičarne, ker zaloga žice ni velika.

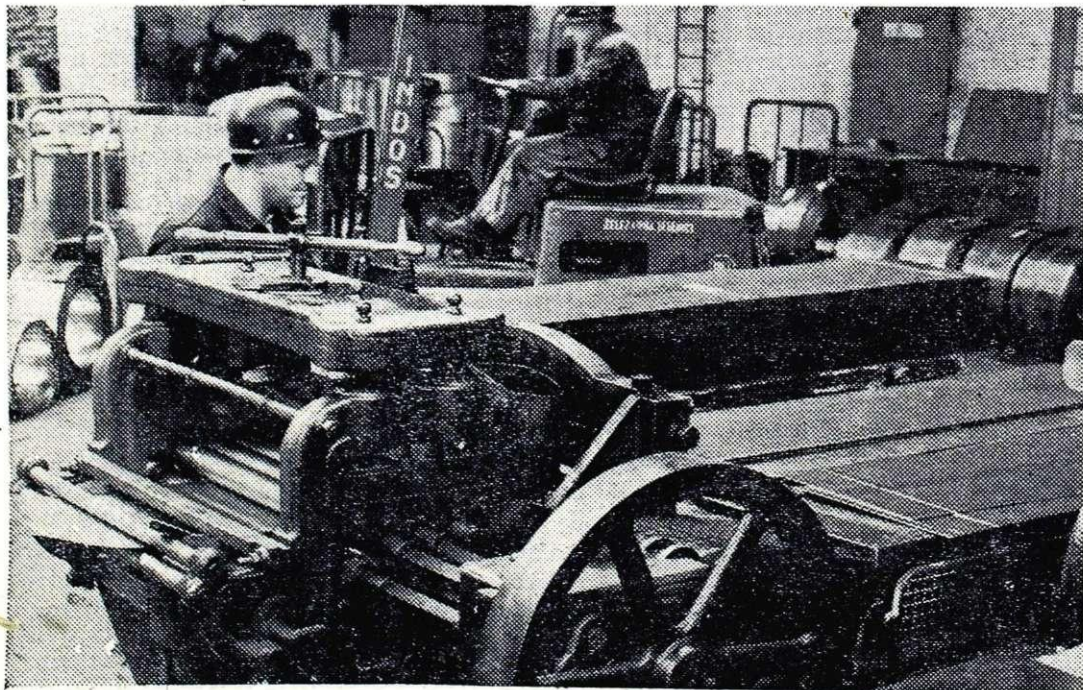
Anton Strajnar

Ekonomska utemeljitev obstoja...

cene jeklolitine iz železarne Ravne višje, zato ni razloga, da bi bila proizvodnja za domače potrebe neekonomična. Gledano s stališča perspektivnega razvoja slovenskih železarn in njihove delitve dela pa je zaželeno, da vse jeklene ulitke manjših tež od 5 ton na kos prevzame železarna Ravne. Zavedam se, da je v krogih naše železarne stalno prisoten dvom, ali nam je jeklolivarna sploh potrebna. Ta dvom ima svojo osnovo v nepojasnjenih vprašanjih gle-

de ekonomičnosti in perspektive relativno malih kapacitet. Samo letošnji podatki pa kažejo, da so vsi dvomi odveč.

Prepričanje, da se relativno malih investicij ne izplača nalogati v jeklolivarno v tem primeru ne drži. Iz prejšnjih poglavij je razvidno, da s sorazmerno majhnimi sredstvi dosežemo velik učinek, to pa je navsezadnje bistvo rentabilne proizvodnje.

Sodelavec pri delu na ravnalnem stroju

Pred kongresom samoupravljalcev Za uveljavljanje resničnega samoupravljanja

Skupina študentov psihologije in pedagogike ter filozofije ljubljanske fakultete je sestavila manifest **REVOLUCIONIRANJE DRUŽBE IN UNIVERZE TER ZAKAJ PROTESTIRAMO IN KAJ NAS RESNIČNO SKRBI**, ki ga je sprejela tudi osnovna organizacija ZK na oddelku za psihologijo-pedagogiko. Kot navajajo v svoji utemeljitvi, naj bi bil to njihov prispevek v prizadevanjih naprednih družbenih sil za uveljavitev resničnega samoupravljanja proti deklarativnemu, za oblast človeka nad stvarmi, proti oblasti stvari nad človekom in človeka nad človekom. Ker tečejo intenzivne priprave na drugi kongres samoupravljalcev, ki bo od 23. do 26. novembra v Sarajevu, povzemamo iz manifesta naslovljenega na DS Železarne osnovne misli, kot prispevek k razpravam v pripravah na kongres.

V svojem uvodu poudarjajo, da nobene doslej ustvarjene stvari, ne bi smele biti tako svete, da se ne bi mogle umakniti ali biti nadomeščene s še bolj naprednim, še bolj svobodnim in še bolj človeškim. Pod dežnikom deklarativnega samoupravljanja še vedno vedrijo posamezniki in posamezne skupine ter uveljavljajo svoje lastne interese. Posamezniki, ki mislijo, da delovni ljudje niso zreli za samoupravljanje, stojijo objektivno na pozicijah nasprotnikov samoupravljanja. Kajti samoupravljanje za nas ni stanje, ki ga je treba vzpostaviti, ni ideal, ampak stvarno gibanje, ki odpravlja sedanje stanje. Samoupravljanje ni naša privatna ali slovenska ali jugoslovanska zadeva, ampak je to danes zahteva in vsebina razrednega boja naprednih sil na vzhodu in zahodu ter smo za to le del tega gibanja. Samoupravljanje je za nas uresničevanje oblasti delovnih ljudi.

V svojem manifestu potem govorijo o vzrokih za sedanjo otopenost revolucionarne zavesti mnogih delovnih ljudi. Težave si včasih domišljamo, da bodo izgini- le same po sebi ali pa naj bi jih reševala neka elita, pri čemer ji revolucionarna iniciativa množic ni potrebna. Elita pa običajno rešuje težave z resolucijami, ki pa imajo mnogo vrzeli, skozi katere se zlahka najde pot. Zatem govorijo o zaviralnih elementih revolucionarnih akcij pri uresničevanju resničnega samoupravljanja, ki so del politike pritiskov. Komunikacijska sredstva, so amortizerji revolucionarne akcije, hkrati pa pravijo, da omogočajo in podpirajo potrošniško in malomeščansko slovensko provincionalno mentaliteto, v kateri najdejo tla razne nesocialistične koncepcije.

V nadaljevanju svojega manifesta sestavljanci govorijo o znanosti in izobraževanju, kot temeljnih pogojih za suverenost naroda, napredek družbe in razvoj samoupravljanja. Zahtevajo odpravo vzrokov za neenake pogoje šolanja in za neučinkovitost šolskega sistema, oziroma, da se vsa družbena skrb posveti razvoju šolstva v nerazvitih področjih in krajih. Šola naj bo splošno družbena in ne občinska ali razredna, vrtci pa ne privilegij otrok, marveč pravica vseh otrok. Sedanji šolski sistem socialno diferenciacijo še stopnjuje in postaja ekonomsko in socialno razvitejši krajji še bolj razviti, nerazviti pa v odnosu do njih vedno bolj revni. Danes skoraj tretjina nadarjenih otrok ne pride v srednjo šolo. V vseh šolah kjer se izobražujejo in vzgajajo predvsem delavski in kmečki otroci zahtevajo kvalitetne učitelje in dobre materialne pogoje, kot tudi ustrezne materialne pogoje za stalno izobraževanje delavcev in kmetov (šole, predavanja, diskusije, knjižnice idr.).

Investicije v šolstvo so najbolj rentabilne investicije, vendar pa šola in šolski sistem ne sme biti tovarna za proizvajanje kadrov, temveč kovačnica vsestransko razvitih socialističnih osebnosti. Oblikovati ljudi pa ne pomeni samo polniti njihove glave, pač pa v njih buditi intelektualno radovednost in kritično mišljenje, da bodo tako lahko postali subjekti družbe.

Študentje, pravijo v manifestu, vidijo možnost svoje revolucionarne akcije samo v povezavi s proletariatom in hočejo biti zavestna in osveščena sila proletariata, hočejo osveščati sebe in vse delovne ljudi.

V manifestu podrobno govorijo o tem kaj mislijo o današnji univerzi in kakšno univerzo želijo ter o tem kako realizirati samoupravljanje na univerzi.

Na koncu svojega manifesta predlagajo javno obravnavo v manifestu navedenih tez, tako med množicami kot na univerzi in realizacijo le-teh, zavzemajo pa se tudi za zaostritev odgovornosti študentskih predstavnikov. Podpisniki manifesta so za uresničitev svojih zahtev pripravljani korakati tudi skozi institucije in po ulicah.

OBISKALI SMO...

Sindikalni odbor gradbenega vzdrževanja

Ta teden spet nadaljujemo z našimi razgovori. Predsednika sindikalnega odbora gradbenega vzdrževanja, sodelavca Ivana Bevca, smo naprosili, da našim bralcem pove nekaj več o delu sindikalnega odbora in o problemih obrata.

Tovariš Bevc je povedal, da je na gradbenem vzdrževanju zaposlenih 114 ljudi. V glavnem so to kvalificirani delavci z različnimi poklici. Tako gradbeno vzdrževanje družijo v obratu kar sedem dejavnosti in sicer: tesarje, mizarje, pleskarje, zidarje, kleparje, plasticarje in steklarje. Podobno kot v vzdrževalnih obratih se tudi oni srečujejo z mnogimi vprašanji, saj so delavci gradbenega vzdrževanja razporejeni od Hrenovnice do valjarne Bela in v valjarnah na Javorniku. Včasih morajo opraviti delo tudi v Javorniškem rovtu.

V zadnjem letu ima sindikalna organizacija v tovarni dosti lažje delo v pogledu obveščanja članstva. Včasih je bilo treba organizirati sindikalne sestanke, sedaj pa le-te zelo dobro nadomeščajo sestanki delovnih skupin.

Na razgovorih z delovodji, ki jih organizira obratovodstvo, se pomenijo tudi o čem bo treba spregovoriti na sestankih delovnih skupin. Tudi člani sindikalnega odbora so na sestankih delovnih skupin prisotni in lahko posredujejo problematiko, ki jo obravnavajo na seji sindikalnega odbora. To še posebej velja kadar je treba razpravljati o problemih, ki zadevajo problematiko celotne tovarne ali pa ko bo v prihodnje treba bolj pogosto spregovoriti o delu združenega podjetja Slo-

venske železarnе. Po drugi strani imajo v primerjavi s proizvodnimi obrati lažje stališče tudi zato, ker so v glavnem zaposleni na dopoldanski izmeni. Osrednji problem je v tem ker primanjkuje delavcev. Na gradbenem vzdrževanju je precej starejših delavcev, ki bodo v tem ali prihodnjem letu upokojeni, medtem ko nimajo pravega nadomestila. Zaskrbljujoče je tudi to, ker je med mladimi za poklice, ki jih obsega gradbeno vzdrževanje premalo zanimanja. Predsednik sindikalnega odbora je omenil primer, ki ga že dalj časa rešujejo, toda brez uspeha. V njihovem obratu so imeli mladega delavca, ki se je priučil, nato pa je odšel v JLA. Po vrnitvi iz JLA pa je dobil novo zaposlitev v kamnolomu in se ni več vrnil na gradbeno vzdrževanje kljub temu, da bi ga nujno potrebovali. Kadrovska problematiko rešujejo predvsem s priučevanjem mladih ljudi.

Tudi nagrajevanje sodi k vprašanju, ki jim sindikalni odbor posveča potrebno pozornost. Lani so imeli precej problemov, v zadnjem času pa jih je manj, ker so nekatere delavce premestili na izpraznjena delovna mesta z višjo kategorijo.

Sindikalni odbor ima evi-
denco o sodelavcih, ki bolu-
jejo več kot dva meseca. V
takih primerih dodelijo en-
kratno denarno pomoč v viš-
ni 100 N din. Ob novem letu
je sindikalni odbor prav tako
razdelil enkratno pomoč so-
delavcem, ki so болоvali v vi-
šini 100 N din.

Delavci zaposleni na gradbenem vzdrževanju so razpo-

rejeni tudi na taka dela, kjer je treba dosledno upoštevati varnostne predpise. Za to skrbijo vodje delovnih skupin, ki so obiskovali ustrezne tečaje. Ker je treba določena dela opraviti tudi na strehah pripisujejo obveznemu uporabljanju zaščitnih sredstev posebno pozornost in delavce »strezno opozarja-jo in jih na to tudi navajajo.

Glede udejstvovanja na športnem področju je na gradbenem vzdrževanju največ zanimanja za kegljanje na ledu in na streljanje, šahiranje in pozimi tudi za sankanje. Da bi pozivili dejavnost so uvedli tečnanje med posameznimi delavnicami, katera od njih bo imela več delavcev, ki se bodo aktivno udeleževali v eni izmed športnih panog.

S povezovali tako - obratovodstvom kot samoupravnimi organi so zadovoljni. Zelo dobro sodelujejo tudi s tovarniškimi odbori osnovne organizacije sindikata, potrebna pa bo večja pozornost pri povezavi med Jesenicami in Javornikom, da bi bilo delo še bolj učinkovito.

Kulturno prosvetna dejavnost ni tako živahna in je situacija podobna drugim bratom o katerih pa smo v naši rubriki že pisali. Tovariši Bevc meni, da bodo v jeseni na občnih zborih sindikalnih odborov morali posvetiti večjo skrb izbiri sodelavcev, ki jim bomo zaupali mesto referenta za kulturno-prosvetno dejavnost v sindikalnem odboru. In ne samo to, treba mu bo tudi odrediti na oge, ki naj jih opravi v mandatni dobi. Če bodo to nalogo razumeli v vseh obratih kjer imamo sindikalne odbore, potem lahko pričakujemo večjo aktivnost na tem področju.

Pred nedavnim sta generalna direktorja združenega podjetja Slovenske železarne Gregor Klančnik in združenega podjetja Iskra Vladimir Logar, podpisala dolgoročno pogodbo za dobavo celotnega asortimenta izdelkov slovenskih železarn za potrebe tovarn ZP Iskra.

Problemi zaščite mesta pred letalskimi napadi

L.

Pri organizaciji civilne obrambe določenega mesta je seveda treba upoštevati specifičnosti in pa to, v koliko bi prav to mesto prišlo v poštev kot cilj sovražnega napada. Preden je to mogoče ugotoviti je treba vsehstransko razčleniti elemente, zaradi katerih je določeno mesto za sovražnika vredno upoštevjanja, se pravi napada, in pa tiste elemente, od katerih je odvisna učinkovitost napada, če bi do njega zares tudi prišlo.

Sovražnik bo skušal porušiti predvsem pomembne komunikacijske, industrijske in druge gospodarske objekte, ki so zelo važni za gospodarsko življenje in torej tudi za obrambo dežele. Iz izkušenj pa vemo, da so lahko cilji sovražnega napada tudi objekti in stanovanjska naselja, pri čemer si sovražnik prizadeva zlasti to, da razen materialne škode, ki jo napravi njegov napad, uniči tudi čim več človeških življenj, s čimer skuša omajati moralo prebivalstva.

Razen industrijske razvitosti mesta so lahko pomembni za njegovo občutljivost za letalski napad tudi drugi elementi, na primer velikost in gostota naseljenosti. Znano je, da je učinek bombardiranja tem hujši, čim gosteje je naseljen določen predel, zato so mestna središča mnogo bolj izpostavljena zračnim napadom kot obrobna naselja. Razen gostote pa je za zaščitenost mesta velikega pomena tudi način gradenj, se pravi gradivo, ki so ga uporabili pri zidavi poslopij. Mesta z velikimi nezazidanimi površinami v obliki parkov in podobnega, dajejo več možnosti za uspešno zaščito pred požari, ker ognjeni zublji ne planejo tako zlepa čez parke na sosednje stavbe. Požari namreč običajno spremljajo sleherni zračni napad, zato je nevarnost za razširitev požara velika zlasti tam, kjer ni vmesnih nezazidanih površin, še posebej nevarna pa so lesene stavbe iz gorljivega gradiva.

V večjih mestih pride po takem letalskem napadu do hujših posledic kot v manjših. Poškodbe raznih mestnih instalacij, na primer kanalizacije in električne mreže, imajo v velikih mestih hude posledice, zaradi katerih je vzpostavitev normalnega življenja takoj po bombardiranju zelo oteženo.

Pravilna in vsestranska izvedena analiza določenega mesta nam daje mnogo podatkov, po katerih je mogoče domnevati, katere mestne dele bo sovražnik najverjetneje napadel, kakšne bi mogle biti posledice napada tako glede obsega porušenih stavb kot glede števila ljudi, ki jim bo treba priskočiti na pomoč takoj po zračnem bombardiranju. Na temelju teh predpostavk je mogoče organizirati tudi civilno obrambo in načrt za njeno delovanje takoj po napadu ter določiti vse potrebne elemente, ki so nujni za njeno učinkovito delo.

Sodobna napadalna sredstva zahtevajo takšno organizacijo civilne obrambe, da bo v njej sodelovalo v raznih organizacijskih oblikah skoraj vse civilno prebivalstvo določene dežele. Pri napadu iz zraka se učinek sodobnih sredstev za napad ne omejuje samo na ožje napadeno ozemlje, marveč zajame širše področje, tako da je bolj ali manj ogroženo vse ozemlje napadenega mesta. Tako je pri tako imenovanih klasičnih napadalnih sredstvih, v primeru atomskega napada pa se ogroženo ozemlje zelo razširi. Zaradi tega je nujno, da je razen posebnih enot vse prebivalstvo pripravljeno in poučeno o zaščiti in dajanju pomoči, saj posebne enote civilne obrambe, pa naj so še tako številne, nikakor ne morejo biti ob vsakem napadu pravočasno na določenem mestu. Tako široko zasnovana organizacija civilne obrambe zahteva ustrezne organizacijske oblike in primerno vodstvo.

Samo po sebi je umevno, da je treba upravljati civilno obrambo določenega mesta iz enega samega središča, iz poveljstva civilne obrambe. To poveljstvo bi moralo imeti pooblastila, da bi kot organ oblasti za civilno obrambo smelo avtoritativno voditi ne le sebi podrejene enote, marveč tudi druge ustanove in organizacije, ki sodelujejo pri organizaciji civilne obrambe.

Ta okoliščina narekuje pravi izbor vodilnega kadra tega poveljstva, to pomeni, da morajo biti ljudje, ki so določeni za poveljnike civilne obrambe, izkušeni organizatorji in voditelji.

Mestno poveljstvo civilne obrambe je s svojimi raznovrstnimi službami dokaj zapleten mehanizem, je središče, kamor se med napadom stekajo vsa poročila in od koder izhajajo vsi ukazi glede potrebnih akcij, zaradi česar pa je delo poveljstva precej težavno. Zato je treba v večjih mestih v določenem obsegu razbremeniti ta poveljstva, to pa se da doseči z razdelitvijo mesta na sektorje in z ustanovitvijo sektorskih poveljstev.

Čas, ki včasih nanovo odpre rane iz preteklosti, jih tudi vztrajno celi. Spomini pa so še vedno živi in od časa do časa nas tudi opominjajo.

Prvega julija letos je minilo že 29 let, odkar so nemški avtobusi grozljivo vozili po Jesenicah in trpali vanje prve izgnance. Bila sem ravno v vrtu in osipala zelje, ko se je vrnila stanovalka Ana od peka in mi povedala, da v isti ulici selijo Nemci Božičeve. Vsa prestrašena ob tej novici sem šla v hišo in premišljevala, kdo bo naslednji na vrsti za izselitev. Iz tega premišljevanja me zdrami pogovor pred hišo in že vstopi mlad gestapovec in vpraša za mojega moža. Povedala sem mu, da je v tovarni v službi. Obrnil se je in odšel nazaj k vojaku, ki je čakal zunaj. Nekaj se pogovarjata, ko se obrne k meni, prebere naš priimek in pove, da smo na listi za izselitev. Dodal je še, da v pol ure moramo biti pripravljeni za odhod, s seboj pa lahko vzamemo le najnujnejše. Gestapovec je odšel, pred hišo pa je pustil vojaka na straži. Sprva nisem vedela kaj naj storim, ali naj obvestim moža v tovarni, ali naj pokličem otroke, ki so še spali. Ker pa je sosedka videla skozi okno kaj se dogaja pri nas, je poslala svojega otroka po mojega moža. Sama pa sem zbudila otroke, da bi se čim hitreje pripravili za odhod. Med tem časom je prišel domov mož, ki mi je pomagal pripraviti najnujnejše stvari

za na pot. Vojak-stražar nas je opozoril, naj vzamemo s seboj čim več hrane. Sicer nismo imeli večje zaloge živil, le nekaj suhega mesa in masti in nekaj kg moke, ki sem jo imela pripravljeno, da bi še isti dan spekla kruh.

Prtljago smo postavili na dvorišče, gestapovec pa je zaklenil vrata, jih zapečatil in tako smo bili ob vse, kar sva z možem v 15 letih s trudom prištedila in zgradila. Prtljago smo nato morali spraviti do železniške postaje. Pri tem delu so nam pomagali naši prijatelji, največ Franc Iskra, drugi pa so pač od daleč opazovali in si niso upali blizu. Na postaji so nas naložili na avtobuse in nekaj časa vozili po Jesenicah v opomin in svarilo ostalim prebivalcem. Že stražar-Tirolec nam je povedal, da nas bodo odpeljali v Sentvid. Res so nas okoli desete ure odpeljali z Jesenic, med potjo pa smo se ustavljali v Žirovnici, Radovljici in v Kranju, kjer so se nam pridružili še drugi, katere je doletela ista usoda. Starejši sim, ki je hodil v gimnazijo v Kranju, je spoznal tudi dva svoja profesorja.

Bilo nas je vseh vrst ljudi, družine z dojenčki, s šolo-obveznimi otroki, starčki in stare ženice. V Sentvid so nas pripeljali okoli 18. ure. Tam so bili že nekateri priporniki, ki so čakali na svoje družine. V nepozabnem spomenu mi je ostal že pokojni šolski nadzornik Gradnik in pokojni učitelj Laharar, ki sta vzravnana sivo-

lasa stala pri oknu in čakala družine. Na dvorišču »Škofovega zavoda« so nas s prtljago vred razložili, kjer smo čakali na osebni pregled in pregled naše prtljage. Kar je imelo za Nemce kakšno vrednost, so nam že tukaj odvzeli, ni jim bilo dosti, da so nas že doma oropali. Zaradi denarja so bili zelo natančni, vsak rob obleke in žepe so nadrobno pretipali.

številke. Tam smo ostali šest dni, zastraženi od Nemcev, v pomoč pa so jim bili narodni izdajalci - študentje, ki so prej tam študirali in sta jih dva izmed naših izgnancev poznala.

V teh dneh sem od razburjenosti in notranjega trpljenja obolela. Ko sem ležala na slami na tleh, sem imela občutek ko da nisem več

Sestega julija so postavili vlak na pripravljen tir. S cerkvene ure so v temno noč udarjali polnočni udarci, ko so nas klicali po številkah (94, 95, 96, 97, 98) pri izhodu zavoda ter nas spremljali s strojnimi, skritimi za ko stanji, na vagone. Ko je vlak zapeljal na redno progo so naenkrat oživel vsi grmi na progi in v temno noč so se slišali klici, dobro se držite,

kako sreča. Ko tako p... od n... in L... s... kam... S... v Z... most... pelja... smer... elij, da... šim... tom... greb... se... bili... je, raz... jem... sovr... ženi... nam... dalje... pot... skem... rodu... nam... da kol... ponaj... se v... nete... se tak... neki... in... štork... gnezdi... hiš... je pos... hudo... sru... v... prit... na sro... misli... em, da... neta... mora... riti... m po... vorim... ga in o... sklon... k otro... neko... razved... mi... opustil... sem... mora... na, zaradi o... žine.

V vonskem nas povorili, pripelje bila smo pač va... gore... zra... prtlj... nam... več pmo jo... ker mo zaupa... da na na poti... dli, kje je to... jercenki so b... pred ni. Na k... so napeljali... kjer Rdeči k... otrok bolnike

Pikon Marija

Spomini iz NOB

Pustili so le 25 mark na odraslega in 20 mark za vsakega otroka. Zapornike so uporabljali za razna dela, med njimi je bil tudi pokojni dr. Stanovnik, naš dober znanec. Prigovarjal je nemškemu oficirju da naj nam pusti višek denarja, ker imamo tri šoloobvezne otroke, pa ga je zelo surovo zavrnil. Ko so nas razporedili po sobah smo postali samo še

Prvi izgnanci

človek, ampak le ranjena ži-mi smo v mislih z vami, val. Predzadnji dan pred odhodom mi je v bolnišni pomagal tov. dr. Cavič, vojaški zdravnik bivše jugoslovanske armade, katerega so zajeli v civilu v Škofji Loki in ga z nami vred zaprli. Dal mi je tri injekcije, ki so mi pomagale, da sem mogla iti z družino in transportom, sicer bi bila morala ostati, kar pa bi bila moja neizogibna smrt.

zdravo, nasvidenje. Spremljali so nas naši ljudje do Šiške in vhlivali vero, da nismo osamljeni. V Šiški se je vlak ustavil, železničarji in drugi ljudje, ki so smeli na peron, pa so nam nudili pomaranče, bonbone, cigarete in drugo ter nas bodrili. V Ljubljani se nismo ustavili, zunaj postaje pa je čakalo mnogo ljudi, ki jih niso pustili na peron — neverjetno

Leo Ličof

Z dvignjenim prstom z Jesenic v London

(nadaljevanje)

Poleg nastopajočih se je na odru v ritmu glasbe zvijalo tudi nekaj deklet, pred vsemi pa je stal mladenič in s fakirsko spretnostjo požiral ogenj. Glasbeniki so kitare ponesli k ustom in se z zobmi lotili strun. Lahko si predstavljate kakšen hrup so počenjale tri kitare, orglje, po katerih je eden od njih divje opletal in pa še bobnar z dvema garniturama bobnov. »Cirkus« se je končal potem, ko je vodja skupine s tako silo vrgel ob tla svojo kitaro, da se je razletela na vse strani. Izbrana hipijska publika je zadovoljna zapustila park, kateri pa je bil nato bolj podoben pravkar preorani njivi. Zjutraj sva se poslovila od prijateljev in se zopet postavila ob cesto. Stopanje v Holandiji je prav otročje, lahko in kmalu sva se sprehajala po najlepšem mestu Evrope — Amsterdamu. Zve-

zda s severa, kakor imenujejo tudi Amsterdam, naju je tako očarala kot še nobeno mesto dotlej in nikoli pozneje. Vsepovsod značilne holandske hiše, parki, vedno polne ulice ter mešteto kanalov reke Amstel, po katerih noč in dan prevažajo izletniški čolni bogate turiste. Od jutra do večera sva si ogledovala glavno mesto. Ni zozemske in videla marsikaj. Vedela sva namreč, da prej ne bova našla Erico doma. Erica pa je bila najina zveza v tem mestu. Končno sva zvečer odšla na njen naslov, toda na žalost jo nisva našla. Kam sedaj? No problem je bil hitro rešen. V Amsterdamu imajo kot v vseh ostalih velikih zahodnih mestih trg, kjer spijo popotni študentje, hiپی, potepuhi — sploh mladi ljudje od vsepovsod, ki nimajo denarja za drage hotele. Pričakovala sva, da bova sama spala na tem kraju — pot do njega

nama je pokazala brhka Amsterdamčanka — toda dobro sva se morala potruditi, da sva našla vsaj nekaj prostora. Square je bil do poslednjega kotička zaseden z ležalnimi dolgolasci in bradaci iz vsega sveta. Razgrnila sva spalne vreče, katere sva dopoldne kupila in za večerjo pojedla poslednjo Gavrilovičovo konzervo. Poleg naju sta sedela Francoza, brenkala na kitari in pela Dylana. Za nama sta ležali Švedinji in poleg njih sta dva Angleža v univerzitetnih majicah Cambridgea kadila marihuano in s steklenimi očmi motrila okolico. Bradat Nemec si je z baterijo v ustih svetil v zvezek, kamor je verjetno zapisoval dnevnik: Italijani, Španci, Danci, Amerikanci, Čehi, Švicarji — mladina od vsepovsod. Na njihovih nahrbtnikih so višele zastavice dežel od koder so prihajali, večina pa si je poleg pripisala še cilj potovanja. London, Madrid, Pariz, To Athene, To India, Nepal, Isle of hieight, Afganistan, Hellas, Dublin, Praga, Beograd, Istanbul... vsepovsod so potovali — vse na »stop«. Večina so bili študentje, toda na žalost je bilo med njimi mnogo neodgovornih mladeničev, katerim je bila glavna naloga tihotapiti mamila iz Bližnjega vzhoda.

Zaspala sva takoj, saj sva bila pošteno utrujena od celodnevnega postopanja po mestu. Ponoči naju je pa prebudilo silno žvižganje. Vsa pisana družina okoli naju je žvižgala, tukla in se sploh za vse načine trudila, da bi bila čim glasnejša.

»Kaj pa je narobe?« sem vprašal Angleža, katera sta bila med najglasnejšimi.

»Policaji iščejo mamila,« mi je besno odvrnil otočan. Zares sva opazila nekaj miličnikov, kateri so z baterijami svetili v ogorčene hi-pije. Pregledovali so nahrbtnike in akcijo zaključili potem, ko so marico dodobra napolnili z gosti največjega brezplačnega hotela v Amsterdamu. Najina angleška sosedica sta imela tokrat srečo, kajti roka pravice ju je zgrešila. Vseeno sta se uboga fanta zaradi te racije miličnikov tako razburila, da sta pograbila svoje potovalke in jadrno zapustila prizorišče.

Zgodaj zjutraj sva zvila spalni vreči in zopet odšla iskat najino holandsko znamko. Presenetila sva jo na dvorišču, ravno ko je pripravljala moped, da bi se odpeljala na univerzo. Seveda so Erici predavanja ta dan »odpadla« in veselja ob ponovnem srečanju ni in ni bilo konec. Ko smo se teme-

ljito pogovorili smo odšli k najinemu bodočemu sobodajalcu — prijatelju najine prijateljice — Josu. Ker nama je Erica povedala, da je Jos profesor, sva se z nekoliko medlimi občutki napotila na njegov dom. Pričakovala sva, da nam bo vrata odprl strog in resen človek, pač tak kakršnih sva bila navajena z domačih katedrov, pa se je prikazal le

nasme bradat mladenec. »Verje njegov«, sva toda tokrat zmoli naslede sva pridobila bolj prijateljev. bolj sliččen p jih imati zer je dal popolno svoj rtma. Z vanskazmere j merno izžen pr

Njun končni cilj je bil London

kako se sreča združiti ljudi. Ko smo tako peljemo in poslavljamo od naše Gorenjske in Ljubljane, se sprašujemo, kam gremo — v Nemčijo ali Srbijo? Ko smo se pripeljali v Zidani most in je vlak zapeljal smer proti Zagrebu, smo mislili, da gremo k našim bližnjim Srbom. V Zagrebu smo se ustavili in so bili razen nekaj izjem, ki so sovražno razpoloženi proti nam. Vlak je nadaljeval proti Slavon-skemu brodu, in zdelo se nam je, da kolesa venomer ponavljajo: se vrnite, se vrnite? Tako vozimo po neki ravnini in gledam kako štorke gnezdiijo za dimniki hiš, ne je postalo strašno hudo, sru, vsa kri mi je pritisla na srce in v glavo, mislim, da bom zblaznela in moram nekaj storiti. On po vagonu, ogorčeni in onega, ter se sklonim k otrokom, da se nekoli razvedrim. Pritisk mi je popustil in zavedla sem se da moram biti močna, zaradi otrok in družine.

V Slovenskem brodu so nas povorili, opoldanska pripelje bila huda, ker smo pač vajeni našega gorenjskega zraka. Nekaj prtljage so nam zvozili, največ pa jo znosili sami, ker niso zaupali Nemcem, da nam na poti ne bi okradli, ko je to zgodilo Štjercem, ki so bili izseljeni pred njimi. Na koncu mesta so nas peljali v drevored, kjer rdeči križ nudil za otroke bolnike in starčke

mleko, kavo in kruh. Tudi tukaj smo bili zastraženi s strojnimi, ki so bile postavljene za drevesi. Od tam so nas vkrcali na ladje in prek Save prepeljali v Bosanski brod. Občutili smo ozko-tirno železnico, vagona za živino in vročino kot v peči.

Transport so razdelili, polovica je šla proti Valjevu, polovica pa na kmete. Mi smo se odpeljali v Valjevo. Med vožnjo so nam nekateri sovražno misleči prebivalci metali kamenje v okna, takrat še nismo vedeli za ustaše in druge izdajalce.

V Sarajevu smo imeli dve uri postanka, kjer so nam nudili toplo mleko, kavo in kruh.

Osmega julija 1941. leta ob 20. uri smo prispeli v Valjevo. Na postaji je bilo polno ljudi, ki so nas pričakovali, mnogo pa jih je že odšlo, ker so nas čakali že od zjutraj, ker niso vedeli točen čas prihoda. Z avtobusi in kočijami so nas zvozili v naš novi dom v vojašnico 5, katera je bila ob osvoboditvi Valjeva bombardirana in porušena.

Prisrčen in gostoljuben sprejem nam je potrdil, da smo prišli med brate. Nudili so nam vse, kar so največ mogli: postelje, hrano in odprta srca, ki ne bodo nikoli pozabljena. Z veseljem in hvaležnostjo jih skoraj vsako leto obiščem, oni pa me z radostjo in dobroto vedno sprejmejo z besedami: Niste pozabili, da smo najbolj težka leta naše zgodovine preživljali skupaj.

(Nadaljevanje na 10. str.)

Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU

Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU

128.

Ta pesem, ta hip tako ubrana na Tineto bolečino, nič več tako boleče težko, marveč razneženo ob misli, da bo vseeno lahko storil nekaj za mamo, za mrtvo mamo...

»Ho, glej ga, glej, kako si se pogospodil...«
To je nož, ki v Tinetovi duši prereže pesem.
»Kakšna obleka pa je to? Kako si jo zaslužil?«
To je sovražni glas.
»Včeraj te ni bilo v vrbje, kaj?«
»Najbrž veš, da so zaprli Vrega!«
»Najbrž veš, da so zaprli Volfa!«
»Najbrž veš, da so zaprli Aleša!«
»Najbrž veš, da so zaprli Lužarja!«
»Najbrž veš...«

Dvoje sovražnih glasov zasipa Tineta s plazom očitajočega sovraštva. Dvoje izprašujočih, kot sveder vrtajočih pogledov se hoče zavrtati v njegovo dušo. »Tale obleka smrdi po... No, odgovori, po čem smrdi...«

»Obleka?« Tine zardeva in prebledi ob misli na umazano doživljanje pri Waldnerjevi in poveša pred mladma sodrugoma pogled, ta dva (Franc in Matevž sta) pa si njegovo zardevanje in prebledenje ter povešeni pogled razlagata s svojim sumničanjem.

»Prav nič Kosirnika ni v tebi! Prodal si se! Izdal si Vrega! Izdal si Volfa! Izdal Aleša! Izdal... izdal... izdal...«

Besede padajo na Tineta kakor bič, dokler ne dojam, česa ga sodruga dolžita in obtožujeta. »Izdal? Koga izdal?« ju ne razume.

»Tale obleka Tile čevlji!«

»Ho, lahko bi te postavili v izložbo, ko bi jo imeli na policijskem komisariatu!«

»A pod teboj napis: Nagrada za izdajalce komunistov!«

SIVO MESTO

»Samo da bi med nami ne našel nikogar, ki bi se za to tako umazano nagrado zmenil!«

Tak plaz očitkov se grmadi na Tineta, ne da bi ga mogel ustaviti.

»In mi smo za izdajalca zbirali rdečo pomoč. Mi smo te pitali, falot!«

»Toda... toda...« Tine ne more do besed.

»Kaj, toda? Boš kaj spravil iz sebe?«

»Odkod te cunje? Odkod ti čevlji?... Nagrada, kaj? Boš izjecljal iz sebe?« ga sodruga stresata. »Za vse to bi moral delati več kakor pol leta? Nismo slepi za cene!«

»Delal sem,« jeclja Tine.

»Ho, delal! V fabriki še nisi prejel dinarja, drugje pa...«

»Pri inženirju Waldnerju sem delal! Ona... ona...« Tine ne more več Waldnerjeve imenovati gospe, »ona me... me je plačevala kakor...«

»Kar izmišljuješ? S tistim kovačem, ki si ga morebiti zaslužil...«

»Dala mi je več... Aleš je priča. Aleš Lagojnik lahko potrdi,« bi Tine rad povedal, da je tudi Aleš dobil za pesek več, kakor je pričakoval.

Toda sodruga mu ne pustita do besede.

»Aleš je v zaporu!«

»In ne samo Aleš!« se začno znova na Tineta valiti obtožbe.

»V zmoti sta! To ni res!« se brani Tine.

»A tole plačilo? Tale policijska nagrada?«

»To mi je kupila Waldnerjeva,« izdavi Tine, pri tem pa napravi obraz poln gnusa, ki pa ga sodruga ne moreta razumeti.

»Waldnerjeva? Ho, drugače boš pel, ko pride čas. Ne samo s sramoto, tudi s kroglo te zapečatimo!«

»Saj me je sram,« jeclja Tine. »Nikoli ne bi mislil...«

»Torej priznavaš?« ga rineta sodruga s ceste med vrbe k zajezeni reki.

»Kaj?« ju Tine ne razume.

»Da si izdal našel!«

»Nisem! Kako le moreta...«

»Moreva! Moreva! Ze včeraj smo v vrbju naleteli na žandarje! Kdo jih je poslal tja? Ko bi ne bili oprezni, bi nas zgrabili vse...«

»Pa menda ne mislita, da bi... da bi jaz...«

»Ti! Ti! Nihče drug! Moral bi biti poleg. Pa te ni bilo!«

»Izdajalec si! Ubila te bova!«

»Ne norita!« se ju otepa Tine. »Mama mi je umrla! Doma leži! Po krsto grem!«

»Ne bo ti treba krste! Voda te bo odnesla!«

»Imata srce?«

»Za take, kakor ti, ga nimava!«

»Krivico mi delata!... Doma leži mama... mrtva...«

»Kar izmišljuješ se!«

»Ne izmišljujem se! O... o, ali res... ali res ne vidita... Jokal sem. A včeraj? O, da bi nikoli ne bilo včeraj...« bi Tine rad povedal vse o Waldnerjevi, o gnusu, ki ga čuti do nje, in o gnusu nad seboj, pa tudi c poti proti domu in o materi, ki jo je našel mrtvo na tleh pred ognjiščem, pa samo zajoče: »Mama, moja uboga mama!«

»Kaj uboga? Tvojega očeta je sovražila? Sovražila je tudi nas! Res, ti si njen! Oče je bil naš. Ti pa si izdajalec. Očetov boj si izdal!«

»Nisem! Po krivem me dolžita. Sram vaju bo, ko bosta spoznala!«

»Sram?« sodruga zaničljivo zategneta glas, a umolkne, ko zaslišita korake, ki ne morejo biti nič drugega kakor žandarski koraki. Samo ti marširajo tako enakomerno, tako žandarsko, da jih zaznaš s sluhom že od daleč, da so žandarski.

In res prihaja izza ovinka proti barakam patrolja.

»Samo zakriči, pa boš pri priči mrzel!« potegne Matevž izza pasu nož in ga nastavi Tinetu pod srce.

Tine pa je tiho, čeprav ga obliiva zona.

»Zločin bosta storila,« pravi, ko žandarja zavijeta na dvorišče pred barako.

»Pote gresta,« pravi Matevžu Franc.

»Pome?« se zgrozi Matevž, nato pa stisne ustnice. »Zakoljem te, pes!« se zasrepi v Tineta.

»Nikar!« ga zgrabi za desnico Franc. »Mimo sta šla,« se oddahne, ker sta šla žandarja tudi mimo njihovih vrat in se ustavila pred Rijavčevimi. »K Rijavcu gredo,« se čudi, kakor da sta se žandarja zmotila.

»K Rijavcu?« ni prav nič začuden tudi Matevž.

»K Rijavcu?« celo Tine ne more verjeti. Rijavec je vendar odpadnik. Nekoč je bil res komunist. Toda že pred sedmimi leti je izstopil.

»Hm, peljejo ga. Uklenjenega peljejo,« posili Matevža smeh, od barake sem pa je slišati hripav Rijavčev protest in zaklinjanje, da ni komunist in da so se zmotili. »Ho, s kopitom so ga pod rebra! Tudi jaz bi ga. Rijavec, tako mi je rekel moj stari, je nekoč izdal tvojega očeta,« pogleda Matevž Tineta s čudno popustljivostjo in pripoveduje, kar je vedel od svojega očeta o tem in Tinetovem očetu. »Hm, najbrž zapirajo samo tiste, ki jih poznajo ali pa sumijo, da so še komunisti,« spravi nož za pas in se popraska za ušesom, kakor da se ga je lotil dvom o domnevnem Tinetovem izdajstvu, v katerega je bil še maloprej prepričan.

»Najbrž bo res. Drugače bi šli tudi pome in pote,« omahuje med dvomom in sumničanjem v Tineto izdajstvo tudi Franc.

Tine pa molči.

»Toda Vreg? In drugi?« Matevž vseeno še rahlo dvomi.

»Eh, Vreg je vselej ha vrsti, kadar zapirajo.«

»Tudi Volf in Aleš!«

»Najbrž jih bodo samo priprli čez prvi maj,« meni Franc.

»Rekel bi. Mogoče Tine res nima prstov vmes?« Šele ob tem dvomu se Tine opogumi.

»Nimam! Le kaj vaju je prijelo, da sta se spravila name?«

»Včeraj te ni bilo!« postaneta sodruga zopet trša.

»Včeraj... Povedal bom... Na prihodnjem sestanku bom vse povedal... Sedaj ne morem... Res, ne morem... začno čez Tineto lica drseti nove solze.

»Fant, saj jočeš? Zares jočeš?«

»Povedal sem vama...« bi Tine rad zadržal jok.

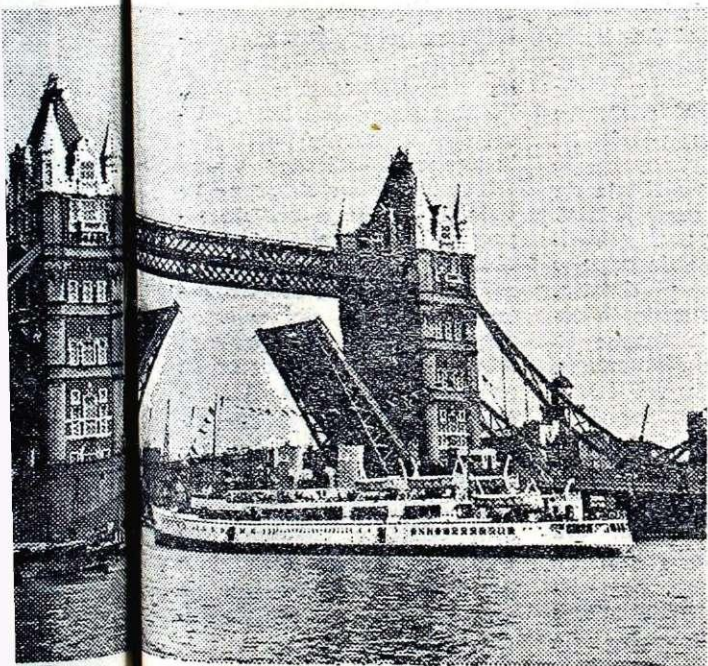
»Potem ti je mama res umrla?«

»Seveda mu je, saj vidiš...«

To je že sočutje. Sočutje s Tinetom...

Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU

Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU

don

Tabor bratstva in enotnosti

Dnevi, ki potekajo od minulega petka in se bodo končali prihodnjo nedeljo, spadajo med velike dni v razvoju Zveze tabornikov Jugoslavije. Peti zlet tabornikov iz vse države je na našem ožjem območju, zato ni čudno, da ima tako velik odmev med našimi ljudmi pa tudi v časopisju in na televiziji.

Blejski kot spada med najlepše na svetu in ko je šlo za natančno določitev prostora, kjer naj bi tabor stal, je Božo Pančur popeljal komisijo na prostor nekdanjega Golfa. Vsi so soglašali, da boljšega prostora ne bi mogli izbrati. S tem soglasja vsakdo, ki obišče ta prostor, ki se v dveh terasah spušča proti Savi pod Bledom in s svojimi zaviti dolinami ustvarja pravo lirčno vzdušje. Travnate loke omejujejo zdaj borovi, zdaj smrekovi gozdički ali pa pusti hribčki po katerih so razporejeni drogovi z zastavami jugoslovanskih narodov.

Tabor je sestavljen iz množice platnenih naselij, ki se

izgubljajo med zelenjem. Ni hče ne bi verjel, da je tu zbranih 7200 tabornikov — toliko jih je bilo pri raportu na dan otvoritve v petek, 3. julija zvečer.

Vsako naselje ima svojo kuhinjo, svoj sistem življenja. Družijo pa jih velike skupne akcije, med katerimi so spominska komemoracija v Begunjah, taborniški mnogoboj, taborniški kros ali akcija »Nič nas ne sme presenetiti« pa taborni ognji zvečer ipd. Kros in »Nič nas ne sme presenetiti« sta dve največji obliki tekmovanja in izražata oziroma dokazujeta pripravljenost tabornikov v vseljudski obrambi. Na centralnem zbornem prostoru pa

so jim pripravili tudi kulturne večere.

Sama preskrba tako velikega tabora ni malenkost, zato je transport prevzela JLA, ki nudi pomoč tudi s poljskimi kuhinjami, telefonskimi napravami, brezžičnimi radijskimi oddajniki in saniteti. Za preskrbo s pitno vodo in vodo za umivanje pa so podjetja napeljala plastični vodovod nekaj kilometrov daleč. Žal so se pojavili tudi zlikovci, ki so ga na več mestih razrezali.

Ob tem pa je zanimivo, da so za organizacijo in izvedbo tega velikega srečanja v Sloveniji namenili manj denarja kot pa so ga dobile posamezne delegacije iz drugih republik za na pot. Nekateri taborniki iz sosednjih republik so prišli s svojim avtobusom, ki ga uporabljajo vse leto samo oni za razne izlete. Nočem komentirati takega stanja, poudarjam le, da so to naše pojme izredne velike razkošne možnosti.

Spčetka je življenje v taboru zaviralo slabo vreme. Ko pa je v soboto popoldne posijalo sonce, so se z nebom vred razjasnili tudi obrazi. Privlekli so mokre odeje iz šotorov, zemljišče se je utrdilo in pričeli so z igrami. Zdaj so lahko tudi jurišali na vrhove, ker so večina med njimi tudi navdušeni planinci. Marsikomu se bo lahko v teh dneh izpolnila želja povzpeti se na Triglav.

Veseli smo, da se taborniki iz vse Jugoslavije dobro počutijo pri nas, da se spoznavajo med seboj, da lepi občutki zmagujejo nad slabšimi, saj to je njihova mladost!

J. Jekler

Prešernova brigada praznuje

V naši tovarni je še okrog 150 sodelavcev, ki so bili borci VII. SNOUB Franceta Prešerna. Nekdanji borci se bodo zbrali v nedeljo 12. julija ob 10. uri dopoldan v Davči pri Marinkovcu, kjer je bila pred 27. leti brigada tudi ustanovljena.

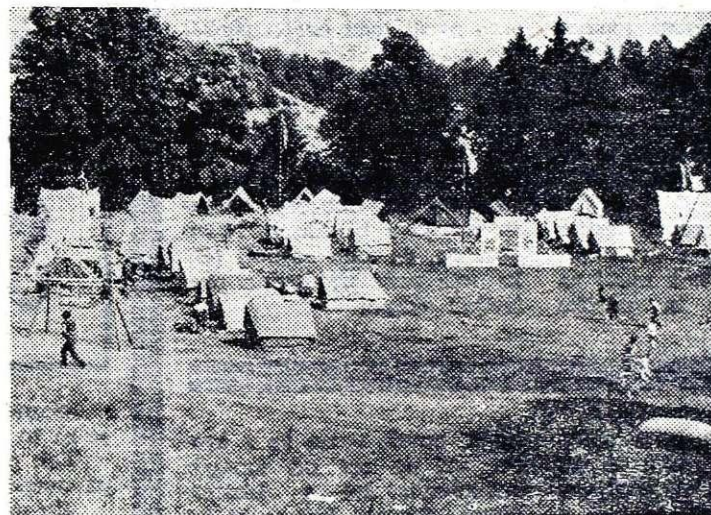
Pripravljalni odbor za proslavo Prešernove brigade vabi vse nekdanje borce, da se proslave udeležijo v čim večjem številu. Prešernovcem bo ob tej priliki spregovoril general podpolkovnik, narodni heroj in nekdanji komandant Prešernove brigade Rudolf Hribnik - Svarun.

Ob prazniku Prešernove brigade bodo v Davči izvedli tudi kulturni program, s sodelovanjem pripadnikov JLA vojne godbe, plesnega orkestra JLA, pevskega zbora iz Železnikov in recitatorjev. Pripravljalni odbor naproša vse nekdanje borce Prešernove brigade, da se svečano-sti v Davči udeležijo v partizanskih uniformah s pripetimi odlikovanji.

Po programu bo ob glasbi plesnega orkestra JLA tovariško srečanje nekdanjih borcev Prešernove brigade.

V okviru praznovanja bodo danes zvečer v prostorih Gorenjskega muzeja v Kranju odprli razstavo Prešernove brigade. Razstava bo odprta do 30. julija. Pripravljalni odbor vabi vse nekdanje borce Prešernove brigade in borce iz drugih partizanskih enot ter občane, da si razstavo ogledajo v čim večjem številu.

Vse potrebne informacije v zvezi s praznovanjem Prešernove brigade v Davči bodo bivši borci Prešernove brigade in vsi ostali udeleženci, ki so zaposleni v Železarni, dobili pri tov. Romanu Stana v šamotarni.

Na nekdanjem golfu so zrasla platnena naselja

Praznovanje dneva borca na Sedulcah

Krajevni odbor ZZB NOV Dovje-Mojstrana je organiziral z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami tudi letos proslavo ob dnevu borca na Sedulcah nad Dovjem. Zaradi slabega vremena na praznik, je bila proslava v nedeljo, 5. t. m. Kljub visoki ležeči in dokaj težko pristopni karavli nad Dovjem, se je zbralo na proslavi okrog sto udeležencev, katerim je uvodoma spregovoril predsednik ZB Dovje-Mojstrana. Sledila je žalna ko-

memoracija, pri kateri so sodelovali šolska mladina z recitalom in borbenimi pesmi, pevski zbor jeseniških železarjev Jeklar in četa granicarjev. Po uspeli komemoraciji je bil skupen povratek do kmetije Sedučnik, kjer je kulturnemu programu sledila prosta zabava. Ob petju borbenih pesmi in obujanju spominov na partizanske dni, so organizatorji ugotovili, da mora postati praznovanje dneva borca na Sedulcah, oziroma pri Sedučniku tradicionalna.

Z dvignjenim prstom z Jesenic v London

(nadalj. z 8. in 9. str.)

ten in priden mladenič — pa čeprav rad posluša Beatle.

Teden, ki sva ga preživela pri njem in pri Erici, nama je minil izredno hitro. Čez dan sva si ogledovala mesto, zvečer pa smo skupaj odhajali v razne disco-clube, katerih v Amsterdamu mrgoli.

Že prve dni, ko sva odkrivala holandsko prestolico, sva opazila na stotine plakatov, ki so opozarjali na svetovno premiero roč-opere. Pop glasba je končno prodrla. Seveda nama glasbena žilica nikakor ni dala miru in odšla sva v koncertno dvorano z najboljšimi nameni, da si kupiva vstopnice. Iskala sva jih zastonj, kajti ljubitelji Who, ki je to opero izvajal, so jih kupili prvi dan, ko so jih dali v prodajo. Potožila sva svoje težave Erici in problem je

bil rešen. Naslednji dan sva že držala v rokah karte za opero. Težko sva požrla slino, ko nama je izročila vstopnice, kajti na njih je črno na belem pisalo, da stane ena kar 20,50 Hfl (69 Ndin). Premiero sva nestrno pričakovala. Prvič v zgodovini je uspelo modernim dolgoletnim glasbenikom izvajati opero. Čeprav po napovedovanju starejše generacije (naših staršev), da bodo Beati in njim podobni ansambli propadli, se je v Amsterdamu pokazalo ravno nasprotno. Uspeh kakršnega je požel angleški ansambel The Who, s prvo beatniško opero, je bil neverjeten. Oboževalci te skupine so prišli poslušati glasbeno delo skoraj iz vse Evrope. Člani ansambla so se predstavili kot izvrstni glasbeniki, saj so s svojim odličnim muziciranjem pri silili sicer disciplinirano pu-

bliko, da je skočila nekajkrat pokonci ter prekinjala opero z dolgotrajnimi aplavzi.

Naslednji dan sva zapustila nizozemsko prestolnico. Zopet sva imela srečo z avto-stopom in prvi avto, ki sva ga ustavila maju je odpeljal v 150 kilometrov oddaljeni Gent — v Belgijo.

Stopanje v Belgiji je po vsej verjetnosti težje kot v centralni Afriki, kajti naj sva se še tako napenjala, sva do večera komaj prepotovala ostanek poti do Oostende — približno 60 kilometrov. Potovanje skozi deželo naju ni prav nič navdušilo. Podobna je Nizozemski, le da še daleč ni tako lepo urejena. Mesta, skozi katera sva potovala so bila umazana, neurejena, za turista naravno ostodbijajoča. Za razliko od simpatičnih in prijaznih Holandcev, so Belgijci več kot nesramni. Mnogo šoferjev, katere sva štopala, je kazalo jezik, nekaj od njih je žugalo s pestmi, eden pa je vrgel iz avtomobila proti nama celo steklenico.

Ko sva neprijazno deželo le hotela zapustiti, so pa naše težave. Ladja, na katero sva se imela namen vkrcati, je odpeljala nekaj minut pred našim prihodom v Oostende. V ladijski čakalnici sva izvedela, da naslednja ladja odpelje v Dover šele jutraj ob pol dveh. Ko sva se s tem že potolažila, nama je receptor povedal še to, da je ta ladja trajekt in da greš nanjo lahko samo če imaš avto. Ladja za potnike kakršna sva midva pa da odpelje šele naslednji dan ob desetih. Vdala sva se v usodo in napravila poslednje frauke za pivo v ladijski restavraciji. Kmalu misva bila več sama, kajti čakalnico in restavracijo so začeli napolnjevati drugi štoparji, ki so imeli za svoj cilj potovanje tudi Anglijo. Spoprijateljila sva se z dvema Angležema in dvema Švedinjama. Pogovarjali smo se o krajih, katere smo prepotovali, poleg pa preklinjali belgijsko mornarico. Za vsako ceno smo ho-

teli priti na prvo ladjo in tuhtali smo na vse načine, kako bi se rešili ladijske čakalnice ter končno odpluli v Anglijo. Vsa naša prizadevanja so bila zaman in družina se je sprijaznila z mislijo, da bomo noč prebili na trdih čakalniških klopih. Poizkusil sem še enkrat. Odšel sem k privozu na trajekt in zopet štopal. Nič. Vedno več avtomobilov se je pripeljal in kmalu je nastala nepretrgana kolona, ki je nato obstala. To je pa najboljša rešitev kar si jih štopar lahko predstavlja. Šel sem od avta do avta in spraševal šoferje, če imajo prostor, da naju potegnemo na ladjo. Večina avtomobilov je bila zasedena toda vseeno sem našel avto, s katerim sva se nato zapeljala na ladjo. Ko sem odšel v čakalnico po Olafa in prtljago, sem povedal še ostalim štoparjem, na kakšen način se lahko »prethotapijo« na ladjo.

(Se nadaljuje)

Turistični Gozd Martuljk dobi novo sodobno samopostrežno trgovino in okrepčevalnico

Gozd Martuljk je za Kranjsko goro prav gotovo najbolj perspektivni turistični kraj v Gornjesavski dolini. Ima izredne naravne klimatske pogoje, čudovito gorsko okolico, na jugozahodni strani prekrasno Špikovo skupino, pod njo pa široke travnate poljane poraščene z mecesni. Sredi teh pa si izpod Špikove skupine utira pot bistri potok Martuljščica, ki s svojimi kanjoni predstavlja drugi Vintgar.

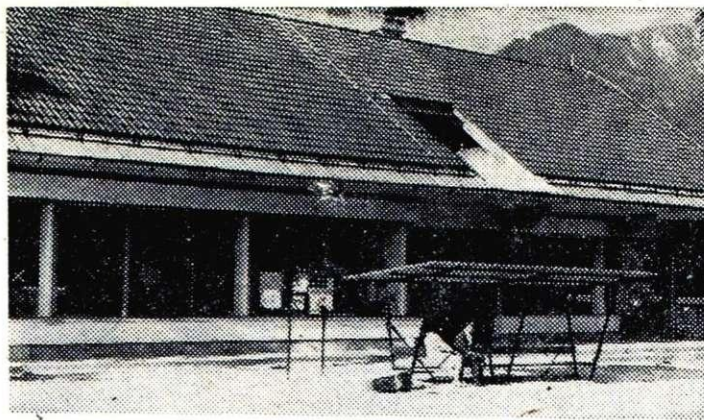
Pred nedavnim je skupščina občine Jesenice sprejela urbanistični razvojni program tega kraja. S tem je odprla vrsto možnosti za široko izbiro novih lokacij za

gradnjo turističnih objektov, smučišč, vlečnic, počitniških domov in vikendov. Ob upoštevanju vsega tega je bila odločitev spl. gradbenega podjetja Sava Jesenice, da v skladu s svojim programom gradenj za trg, zgradi tudi v tem kraju sodoben trgovinski objekt, docela utemeljena pa tudi nujna. V Martuljku je v zadnjih letih zrasla cela vrsta stanovanjskih hiš, počitniških domov in vikendov. Kraj šteje blizu 600 prebivalcev, v letni in zimski sezoni pa pride sem letovat mnogo turistov, med katerimi ne manjka tujih gostov. Vse te prebivalce je do sedaj oskrbovala ena sama mala trgovina, ki ni merila več kot 20 kvadratnih metrov.

Trgovsko podjetje Rožca z Jesenic, ki je odkupila objekt, je zanj namenila čez 100 milijonov S din. Objekt meri skupno 290 m², od tega trgovski del 177 m², gostinski prostori 76 m² ostalo pa odpade na kotlovnico in pomožne prostore. V podstrešju so štiri turistične sobe s skupno 11 posteljami. Posebno vrednost dajejo objektu urejena parkirišča, kjer je prostora za več kot 30 avtomobilov. Trgovina je sodobno opremljena, v njej sta dve hladilni vitrini in konzervator za izdelke Ljubljanskih mlekar, v gostinskem prostoru pa moderen hladilni pult (šank), ki so ga po posebnem načrtu izdelali v Loških tovarnah hladilnikov. Načrt za objekt je izdelal inž. arh. Gregor Velepec, ki je pri projektiranju v mnogočem upošteval lokacijske predloge, ki jih je dal inž. arh. Mitja Jernejc iz urbanističnega inštituta v Ljubljani.

Kolektiv trgovskega podjetja Rožca, ki je za odkup objekta vsa sredstva ustvaril sam in dal precejšen del teh sredstev tudi od svojih osebnih dohodkov (le-ti v podjetju zato ne presegajo 1.070 N din na zaposlenega), bo poskrbel, da bodo zlasti prebivalci tega kraja zadovoljni s široko izbiro vsakovrstnega blaga. V trgovini bo moč kupiti vsa živila, vsak dan bo na razpolago sveže pakirano meso, kruh, vsakovrstni mlečni izdelki, zelenjava in sadje, v okrepčevalnici pa poleg vseh vrst alkoholnih in brezalkoholnih pijač tudi mrzla in topla jedila, pecivo in slaščice. V zimskem času pa bodo smučarje, ki bodo obiskali Martuljk postregli poceni z enolončnico.

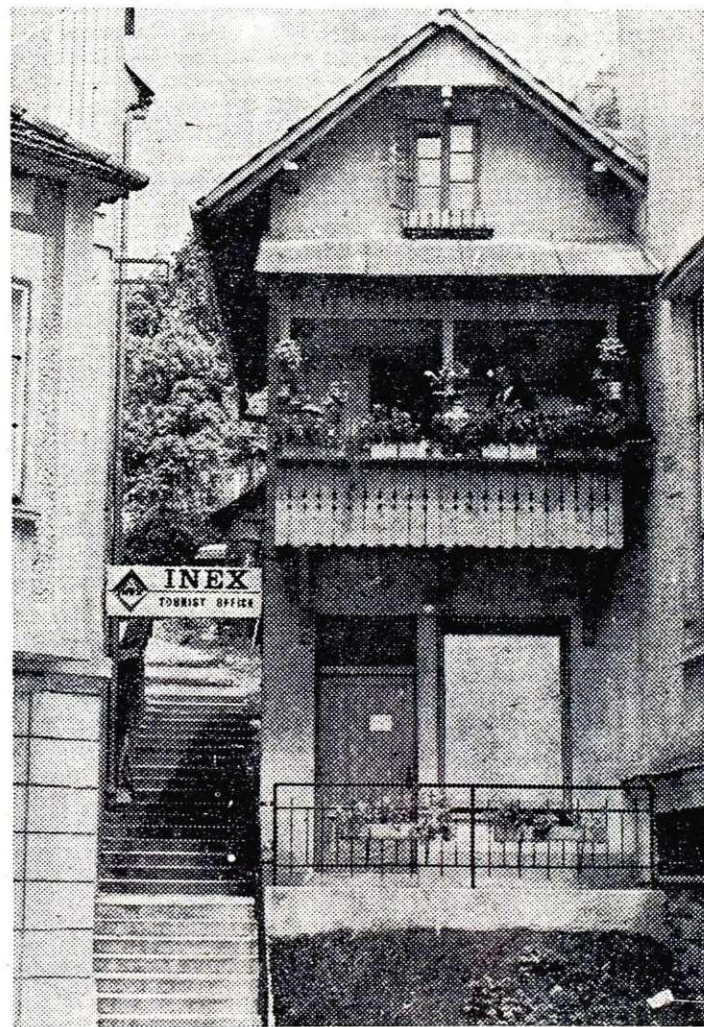
Z novo sodobno samopostrežno trgovino in okrepčevalnico je Gozd Martuljk mnogo pridobil, razvoj v tem kraju bo lahko še hitreje napredoval, bodoča nova cesta in predor iz Avstrije pa odpirata prav temu kraju še bogato perspektivo. Otvoritev nove samopostrežne trgovine z okrepčevalnico, bo v sredo, 15. julija.

V sredo bodo v Gozd-Martuljku odprli sodobno samopostrežno trgovino in okrepčevalnico TP Rožca

Delavci SGP Sava so do dneva borca dokončali garaže in uredili dovoz za novim nebotičnikom nasproti železniške postaje na Jesenicah. S tem je tudi ta del mesta lepo urejen.

Turistično društvo Jesenice je sklenilo, da bo letoš pregledalo vse zgradbe in ocenilo, kje imajo na oknih, balkonih in na drugih vidnih krajih, posamezniki največ rož. Prvi trije bodo prejeli priznanja v obliki diplom. Predlog za izročitev diplom bo pripravila posebna komisija, ko si bo Jesenice ogledala, ko bodo rože v največjem razcvetu. Seveda pa že sedaj spremljajo olepšanje mesta, ker vse rože ne cveto naenkrat in vse leto. Pri tem ogledovanju jim je padla v oči majhna vitka hišica, ki se stiska ob hotelu Korotan in je last našega upokojenca Avgusta Hajdiča, ki je velik ljubitelj rož ter jih tudi popolnoma sam goji in ureja.

Nova moderna klavnica na Jesenicah

6. t. m. dopoldan so na Plavžu izročili svojemu namenu novo klavnico mesarskega podjetja Jesenice. Slovesnosti so se poleg članov delovnega kolektiva podjetja, predstavnikov gradbenega podjetja, zdravstveno nadzornih organov in drugih gostov, udeležili tudi predstavniki družbeno političnih organizacij občine s predsednikom občinske skupščine Francetom Zvalom na čelu ter številni občani.

Predsednik delavskega sveta mesarskega podjetja Jesenice Zdravko Lukan je pozdravil vse navzoče, na kratko orisal gradnjo in zmožljivosti nove klavnice ter se zahvalil vsem, ki so kakorkoli pripomogli k njeni zgraditvi. Še posebej pa se je zahvalil občinski skupščini za vso pomoč in direktorju mesarskega podjetja Leopoldu Zonigu za ves trud in zavzetost. Nato je predsednik občinske skupščine France Žvan čestital delovnemu kolektivu mesarskega podjetja, k novi in nujni pridobitvi, mu zaželel še v bodoče veliko delovnih uspehov ter z mesarsko sekuro presekati vrvi in tako predal klavnico v obratovanje.

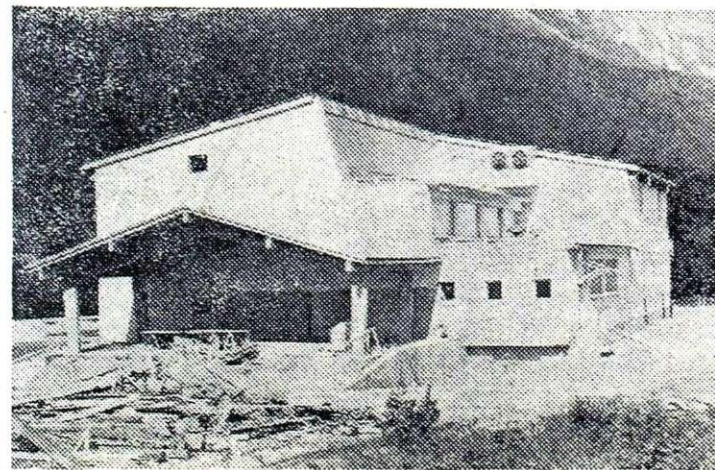
Številni gostje in občani so si nato z zanimanjem ogledali delovne in upravne prostore ter hladilnike nove klavnice, kolektiv mesarskega podjetja pa je vsakega pogostil s sveže kuhano hrenovko. Stara klavnica že zdavnaj ni več ustrezala niti delovnim, kaj šele sanitarnim predpisom, zato od 1. januarja letos v njej niso smeli več klaviti. Preureditev stare klavnice bi bila nesmotrna, zato se je mesarsko podjetje že leta 1968 odločilo za zgraditev nove.

Gradbeno podjetje Sava je z gradnjo pričelo lani aprila

meseca, stroški pa so znašali 4.924.000 dinarjev. 2.124.000 dinarjev je prispevalo samo podjetje, preostanek 2.800.000 dinarjev pa je kreditirala Gorenjska kreditna banka. Moderne in zahtevne tehnične naprave nove klavnice so v celoti izdelane pri nas, razen nekaj manjših naprav (npr. električna naprava za omamljanje živine), je uvoženih, ker jih pri nas še ne izdelujemo. V novi klavnici bo možen zakol tedensko 60 glav goveda, do 200 prašičev in 160 telet. Z uporabo še ene klavne linije pa se zmožljivost lahko poveča še za 100%. Zmožljivosti hladilnih prostorov znašajo 38 ton dnevno in zadoščajo za največje potrebe tako vseh občanov, kot tudi dodatnih potreb v času turistične sezone.

Ob novi klavnici bodo v doglednem času dogradili še nove obrate za predelavo mesa in hleve za živino. Nova klavnica na Plavžu je lepa pridobitev ne samo za mesarsko podjetje Jesenice, temveč za vse večje potrebe moderne oskrbe z mesom jeseniške občine in širše okolice. Po otvoritvi nove klavnice se je delovni kolektiv mesarskega podjetja Jesenice popoldne zbral v hotelu Špik v Gozd Martuljku in proslavil 10-letnico obstoja in delovanja.

T. L.

Nova moderna klavnica na Plavžu je velika pridobitev za občino

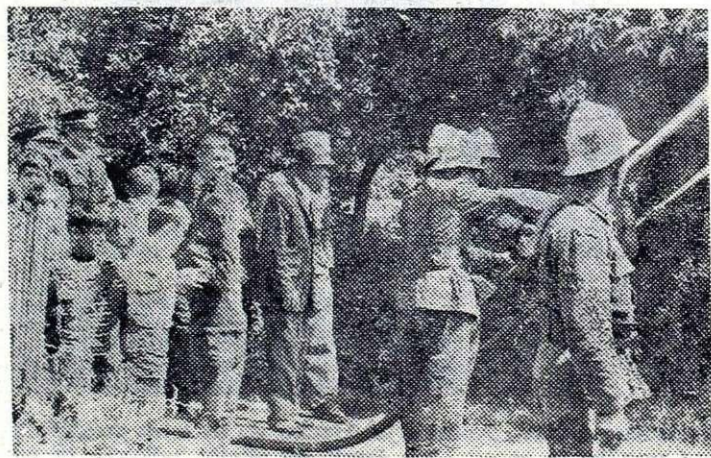

V teh dneh, ko imajo jeseniški gledališki amaterji premor, v stavbi gledališča zaključujejo dela pri instalaciji centralnega ogrevanja. — Na sliki prizor iz zadnje premiere PIKNIK

Kopališče odlično — cesta nezadostno

Kopalci jeseniškega kopališča v Ukovi so letos nad vse zadovoljni z ureditvijo kopališča in predvsem z vedno čisto in toplo vodo. Glas o čisti vodi, ki se ji vidi povsod do dna, se je hitro razširil in kopališče je ob lepem vremenu prenatrpano kopalcev z Jesenic in okolice. Medtem ko so kopalci navdušeni nad vodo in kopališčem nasploh, so upravičeno nejevoljni nad cesto, ki je z obeh strani v tako slabem

stanju, kot ni bila še nobeno leto. Čezmerni promet z motornimi vozili in predvsem pogoste plohe, so ceste uničili, da ne zasluži več tega imena. Kopalci se sprašujejo zakaj pristojni organ pri skupščini občine Jesenice ne poskrbi za posipanje ceste s peskom kot to delajo po drugih cestah. Ker se je kopalna sezona šele dobro začela, kopalci upajo, da bodo pristojni to z razumevanjem rešili.

V okviru praznovanja dneva borca in 25-letnice osvoboditve je občinska gasilska zveza pripravila in imela 5. julija dopoldne v Žirovnici sektorske vaje. Gasilci devetih društev v občini so napeljali vodo iz bazena, ki je v novem naselju delavcev elektrarne Moste, pod glavno in staro cesto ter pod železniško progo, prav v sredino starega dela Žirovnice. Z združenim delovanjem devetih motornih brizgaln je voda pritekla z dovolj močnim curkom. Vajo je vodil občinski poveljnik prostovoljnih gasilcev tov. Stane Tramte.

Kako z novim šolskim letom

Na zadnji seji skupščine občine Jesenice so odborniki razpravljali tudi o nekaterih spremembah v šolah naše občine. To sta bili razpravi o izdaji soglasja za prehod na petdnevni pouk ter o spremembi šolskih okolišev.

Ob uvajanju 42-urnega delovnega tedna v posameznih delovnih organizacijah, se vse bolj pojavlja vprašanje proste sobote tudi v osnovnih šolah. Da bi zvedeli kaj menijo o tem starši, so na posameznih šolah pred zaključkom šolskega leta izvedli anketo. Na vseh šolah so se starši v večini izrekli za petdnevni pouk: na osnovni šoli Prežihov Voranc je bilo za proste sobote 76,63 % staršev, na osnovni šoli Žirovnica 75 %, na osnovni šoli Kranjska gora 71,6 %, na osnovni šoli Tone Čufar 70,71 %, na osnovni šoli Koroška Bela 55 %, na osnovni šoli Mojstrana 51 %, na posebni osnovni šoli Jesenice 76,9 % in na gimnaziji Jesenice 69,2 % staršev. Starši so v anketi uvažali, da so za proste sobote predvsem zaradi skladnosti pouka z delovnim časom staršev, otroci bodo več skupaj s starši, starši bodo lahko več pomagali pri učenju, otroci pa bodo imeli več časa za počitek in igro.

O rezultatih anket so že razpravljali sveti šol oziroma delovne skupnosti in sklenile, da je potrebno čimprej začeti s pripravami za prehod na petdnevni pouk. Na osnovi predloga sveta za šolstvo, prosveto, kulturo in telesno kulturo je ustrezno soglasje izglasovala tudi skupščina občine Jesenice. Tako lahko pričakujemo, da bo večina šol v naši občini že jeseni prešla na nov koledar.

Kot ob vsaki novosti je tudi ob tej nekaj pomislekov in celo nasprotovanj. Največ razprav je bilo okoli varstva mladine, ki bo tako v številnih primerih, še dan več prepuščena sama sebi. To velja predvsem za tiste družine, kjer sta oba od staršev tudi ob sobotah zaposlena. Ob tem so seveda razpravljali o nujni potrebi boljše ureditve vzgojno-varstvenih ustanov v naši občini, predvsem pa o nujnem povečanju zmogljivosti, s čemer bi lahko sprejeli več mladih v varstvo.

Ker mora po novem ostati isto število učnih ur oziroma dni pouka, kot do sedaj, bo šolski pouk trajal nekaj dlje in sicer od 1. septembra do 30. junija, oziroma za učence osmih razredov do 15. junija. Iz pravilnika republiškega sekretariata za prosveto in kulturo povzemamo še podatek, da bodo po novem polletne počitnice trajale sedem dni, s tem da jih šolska vodstva lahko premakne-

jo v katerikoli čas v mesecih januar ali februar. Med dneve pouka se štejejo tudi z učnim načrtom določene šolske ekskurzije, ena za šolski izlet, štirje športni dnevi ter en dan za zdravniški pregled.

Drug pomislek je bil o kratkih polletnih počitnicah, zaradi česar bo v naših krajih težko organizirati smučarske tečaje in razna tekmovalna, kar je bila praksa do sedaj. Na seji sveta za šolstvo, prosveto, kulturo in telesno kulturo pri skupščini občine je bilo celo govora, da bi bilo treba polletne počitnice podaljšati vsaj na deset dni, razliko pa nadoknaditi v ostalem času.

Prav gotovo so še drugi pomisleki, saj petdnevni pouk prinaša s seboj tudi nekaj pomanjkljivosti, predvsem v začetku ko nimamo še urejenih vrsto drugih vzgojnih dejavnosti. Seveda pa ima nov način veliko več dobrih strani. Pomembna je ugotovitev, da na šolah oziroma v krajih, kjer so že lani prešli na nov način pouka, nikakor ne bi več sprejeli starega.

Drugo vprašanje, ki pa še ni dokončno potrjeno pa je predlog temeljne izobraževalne skupnosti o spremembi šolskih okolišev. Glede na resolucijo o šolstvu, ki jo je pred dvema letoma sprejela skupščina občine Jesenice, sta ostala nerešena še: združitev obeh osnovnih šol na Jesenicah in pa reorganizacija šolske mreže. Referendum 16. junija je kot je znano propadel, saj se je na osnovni šoli Prežihov Voranc kar 44 prosvetnih delavcev od 49 izreklo proti združitvi (na osnovni šoli Tone Čufar je bil rezul-

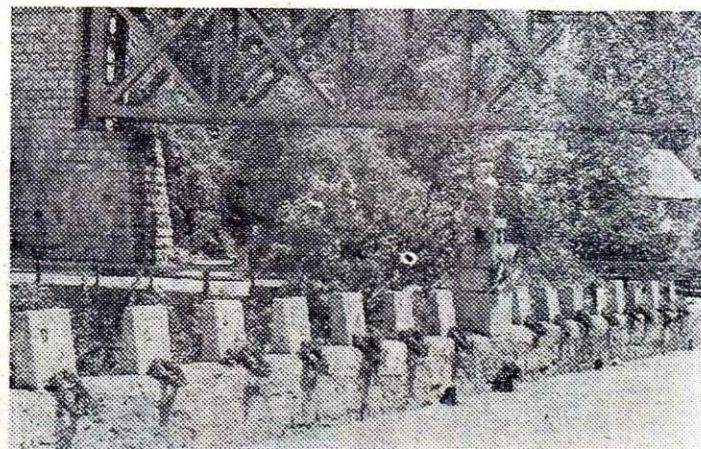
ta glasovanja 23:18 za združitve). Temeljna izobraževalna skupnost pa je skupščini predlagala spremembo šolskih okolišev s tem, da bi 52 učencev s Hrušice, ki sedaj obiskujejo osnovno šolo Prežihov Voranc prešolali v osnovno šolo Mojstrana in 88 učencev z Blejske Dobrave, ki sedaj obiskujejo osnovno šolo Tone Čufar v osnovno šolo Koroška Bela. V obeh primerih bi učenci prvih in drugih razredov obiskovali pouk na Hrušici oziroma na Blejski Dobravi.

Osnovna šola Mojstrana je zaradi majhnega števila učencev in manjšega vpisa pred vprašanjem kako naprej z osmimi oddelki, neustrezno strokovno zasedbo posameznih predmetov, ki ne ustreza zahtevam po dobrem vzgojnem in izobraževalnem delu. Posamezni učitelji morajo poučevati tudi do pet predmetov. S predvidenim zmanjšanjem učencev pa bodo razmere še slabše. Le s prešolanjem bi lahko deloma uredili boljše zasedbo in boljše strokovnost učnega kadra. Šola naj bi imela po novem celo 11 oddelkov in bi tako lahko zaposlila še dva predmetna učitelja.

S prešolanjem učencev pa bi razbremenili tudi obe osnovni šoli na Jesenicah, saj bi po novem imeli skupaj le 49 oddelkov (sedaj 55), tako bi lahko uresničili tudi vprašanje varstva otrok, ki so takega varstva potrebni, v pouk pa bi lažje začeli uvajati tudi nekatere moderne oblike poučevanja.

O tem predlogu TIS pa bodo odborniki obeh zborov skupščine občine razpravljali na prihodnji seji, ki bo predvidoma ob priliki občinskega praznika, pred tem pa naj bi o predlogu razpravljali še na Hrušici, medtem ko se na Blejski Dobravi v glavnem strinjajo s prešolanjem otrok.

T. L.

V okviru praznovanja dneva borca so prebivalci žirovniškega področja imeli 3. julija v Mostah pri spomeniku 29 ustreljenih talcev žalno komemoracijo in polaganje vencev.

Na osnovni šoli Tone Čufar izdelalo 88,40 odstotka učencev

Na osnovni šoli Tone Čufar je bilo v minulem šolskem letu vpisanih 853 učencev, od tega 419 fantov in 439 deklet. V večini razredov tako kot na vsej šoli, je deklet nekaj več, zanimivi pa sta izjemi v četrtyh in osmih razredih. Tako je od 103 učencev v četrtyh razredih kar 65 fantov in le 38 deklet, v osmih razredih pa ravno narobe, od 95 učencev kar 62 deklet in le 33 fantov.

Učni uspeh osnovne šole Tone Čufar je bil v minulem šolskem letu, izdelalo je 88,40 % učencev, za spoznanje slabši kot lani, ko je izdelalo 89,98 % učencev. Seveda je boljši učni uspeh v nižjih razredih, kjer je izdelalo kar 97,37 % učencev in jih le 10 mora ponavljati razred. Kaže, da se težave začno s 5. razredom. V 5. razredih je izdelalo le 76,92 % učencev, padlo pa kar dobrih 23 % učencev ali skoraj četrtina. Vzrok za to je v prehodu iz razrednega na predmetni pouk in seveda tudi zahtevnejša učna snov.

V štirih oddelkih 1. razreda (eden z učenci iz Blejske Dobrave) je izdelalo dobrih 95 % učencev, štirje pa razreda niso izdelali. To so učenci, ki lani niso obiskovali male šole in zato tudi niso bili testirani. Vsi so predlagani za preusmeritev v posebno šolo. Letos je bilo testiranje učencev v mali šoli stoodstotno in v treh oddelkih 1. razreda, kot jih predvidevajo na osnovni šoli Tone Čufar v prihodnjem šolskem letu, podobnih primerov ne bo več. Dokaz za to je tudi 100 % učni uspeh v štirih oddelkih (eden z učenci iz Blejske Dobrave), drugega razreda, kjer so razred izdelali prav vsi učenci, prav po zaslugi 100 % obiskovanja male šole in testiranja pred vpisom v osnovno šolo. V štirih oddelkih 3. razreda je izdelalo 99 % učencev in je padel le eden, v treh oddelkih 4. razreda pa je izdelalo dobrih 97 % učencev, pet pa jih je padlo. V petem razredu s štirimi oddelki smo znaten padec učnega uspeha in vzroke zanj že omenili.

V 6. in 7. razredu se učni uspeh ustalil, v 8. razredu pa spet izredno poraste. Učenci nekako dozorijo iz otroka v fante in dekleta in se že zavajajo pomena učnega uspeha v osnovni šoli za nadaljnje šolanje in usposabljanje.

V 6. razredu s štirimi oddelki je izdelalo 75 % učencev, 18 jih mora razred ponavljati, sedem učencev pa ima popravne izpite, v 7. razredu, tudi s štirimi oddelki pa je izdelalo dobrih 77 %, razred mora ponavljati pet učencev, 21 pa jih ima popravne izpite. V 8. razredu s tremi oddelki pa je izdelalo 91,58 % učencev, kar je za dobre 3 % nad povprečjem učnega uspeha cele šole. Osem učencev 8. razreda ni izdelalo, toda ponavljati ga morata le dva, šest pa jih ima popravne izpite.

Učenci s končanim 8. razredom osnovne šole so se po večini vpisali v srednje šole, gimnazijo, tehnično in medicinsko šolo, nekaj manj v poklicne šole, le malo pa jih je

odšlo takoj na delo. S pomočjo zavoda za zaposlovanje so bili vsi učenci 8. razredov pa tudi njihovi starši seznanjeni z možnostmi za nadaljnje šolanje, na osnovi testiranja pa jim je tudi bilo svetovano v katero šolo naj bi se vpisali.

Zanimiv je še podatek, kakšno je število odličnjakov v posameznih razredih. V prvih razredih je bilo 29, v drugih 21, v tretjih 25 in v četrtyh razredih 13 odličnjakov. V višjih razredih se število odličnjakov znatno zniža na 8 v 5. razredih, pa 9 odličnjakov v 6. in 7. razredih in najmanj na 4 odličnjake v 8. razredih.

Poleg učnih uspehov pa so učenci osnovne šole Tone Čufar dosegli tudi vrsto uspehov v izvenšolskih dejavnostih. Omenjamo le najpomembnejše. Dva učenca sta se na republiškem tekmovanju mladih matematikarjev uvrstila med najboljše v Slo-

veniji in prejela zlato Vegovo značko, šola je poleg drugih prejela tudi republiško priznanje za uspešno 10-letno prometno vzgojno delo, pionirska šolska zadruga Mladi kovinar pa priznanje ljudske tehnike v zveznem merilu. Vrsto nagrad so prejeli učenci za najboljše spise s parti-zansko tematiko, znano pa je že, da so dosegli tudi prvo mesto v Sloveniji pri zbiranju odpadnega papirja in si prislužili nagrado 2.500 dinarjev in izlet za 60 učencev. Tudi šolsko športno društvo je doseglo nekaj lepih uspehov.

Osnovna šola Tone Čufar je v minulem šolskem letu imela nekaj težav z vodilnim kadrom. Šola je vodila le vršilka dolžnosti ravnatelja ob pomoči šolskega sveta, že pol leta pa je šola tudi brez računovodja in te posle opravlja finančno ekonomski servis. Zelo se je občutilo, da na šoli ni zaposlen tudi socialni delavec.

Ostala delovna mesta pedagoškega kadra so bila zadovoljivo zasedena, razen predavateljev matematike, ki jih splošno primanjkuje.

Jeklar zaključil sezono

Jeklar, pevski zbor jeseniških železarjev, ki je pričel letošnjo sezono 5. septembra minulega leta s promenadnim koncertom v Crikvenici, jo je zaključil s sodelovanjem na nedeljski proslavi dneva borca na Sedulcah. V minuli sezoni je vabil zbor redno dvakrat tedensko in je imel skupaj šestnajst nastopov.

Zbor sodi med najbolj aktivne zборе med vsemi jeseniškimi zbori. Poleg nastopov na raznih proslavah, razstavah in drugih svečanstvih je priredil zbor ob dnevu republike koncert za učence strokovnih šol ZIC in no-voletna koncerta za oskrbo-

vance doma učencev ZIC in oskrbovance doma dr. Franceta Berghja. Priredil je tudi koncert na Dovjem, gostoval v Ferendorfu v Avstriji, organiziral povratno gostovanje Ferndorfčanov na Jesenicah, in zaključil sezono z že omenjeno nedeljsko proslavo. Z novo sezono bo pričel zbor 22. avgusta, ko bo nastopil na proslavi 20-letnice samoupravljanja jeseniških železarjev, ki bo pod pokroviteljstvom tovariša Franca Leskovška-Luke v Delavskem domu na Javorniku. Za uspešno delovanje bo TO OO sindikata Železarne nagradil pevce Jeklarja tudi letos z dvodnevni izletom v Crikvenico.

Udeleženci turnirja v balinanju ob dnevu borca — zapis na zadnji strani

Kosova graščina v kateri bo urejen muzej revolucije

O notranji ureditvi delavskega doma na Javorniku

Na nedavnem sestanku krajevnega odbora Zveze združenj borcev Javornik Koroška Bela, na kateri so obširneje govorili o pripravah na praznovanje bližnjih praznikov, so med razpravo načeli tudi vprašanje dograditve zgornjih prostorov v delavskem domu Albina in Julke Pibernik na Javorniku. V ospredju sta bili predvsem dve varianti, o katerih bo pozneje razpravljala izvršni odbor krajevnega skupnosti in pa upravni odbor delavskega doma.

Vsi prisotni so bili enotni v tem, da je treba prostore v delavskem domu dograditi čimprej, da se izognemo morebitni škodi na samem objektu. Predsednik krajevnega skupnosti tov. Vidmar je povedal, da je v zadnjem času vedno večje povpraševanje gostov, ki prihajajo v našo državo od drugod glede prenočitev. Zato naj bi po tej varianti del prostorov name-

nili tudi za tujske sobe, ki naj bi jih dogradilo in upo-rabljal gostinsko podjetje hotel Pošta, ki ima v delav-skem domu tudi restavracijo Turist.

Predsednik upravnega odbora DPD Svoboda Ivan Tušar in še nekateri drugi člani tega društva so se zavzemali za to, da je treba zgornje prostore usposobiti za knjiž-nico, ki je že vsa povojna leta v neustreznih prostorih, poleg tega bi morali dodeliti prostor množičnim organiza-cijam terena za njihovo ne-moteno in bolj organizirano delovanje, komčno pa je tudi treba razmisliti o predlogu, da bi zgornje prostore v de-lavskem domu namenili ko-misiji za zgodovino pri kra-jevnem odboru ZZB NOV, da bi lahko organizirala in ure-dila stalno razstavo zgo-dovinskega materiala. Po drugi varianti naj bi v zgornjih prostorih odprli umetnostno galerijo. Za enkrat je znanih le nekaj posameznikov, ki se ogrevajo za umetnostno galerijo, v kateri naj bi bile občasno ali pa tudi stalno razstave, ni pa še iniciativ-nega odbora, niti ni znano, kdo bo tako ustanovo tudi finančno podprl in jo vzdr-ževal. Po drugi strani pa je treba upoštevati ekonomski izračun, zlasti s stališča sred-stev, ki so potrebna za vzdr-ževanje objekta, saj je treba dobiti potrebna sredstva za prekritje strehe nad celot-nim objektom.

To so za enkrat samo mož-ne variante, o katerih bo še tekla beseda, potrebne bodo še dodatne informacije in izračuni preden se bo izvrš-ni odbor krajevnega skupnosti dokončno odločil za eno od predlaganih variant.

Četrto stoletje »oženjen« s športom na Jesenicah

Ob 25-letnici organiziranega športnega delovanja na Jesenicah v svobodi in 20-letnici odbojarskega kluba Jesenice predstavljamo športnega delavca, vaditelja in trenerja, profesorja telesne vzgoje Toneta SMITKA. To toliko bolj, ker njegovo ime srečujemo v športnem življenju občine že od leta 1945 dalje, to je od takrat, ko je na jeseniški gimnaziji nastopil službo profesorja telesne kulture. Nedvomno pa je profesor Šmitek pobudnik in začetnik izrednega razmaha odbojke na Jesenicah. Poleg naporne službe mu največ časa vzame delo v šolskem športnem društvu Kovinar, razen tega vodi kondicijske treninge pionirjev pri smučarskem društvu Jesenice, je pa tudi republiški odbojarski sodnik. Za svoje aktivno delo je prejel najvišje občinsko športno priznanje »Plaketo narodnega heroja Joža Gregorčiča — Gorenjca«, občinska konferenca ZMS pa mu je letos ob zaključku meseca mladosti podelila posebno priznanje kot mentorju mladine na športnem področju. Srečanje z njim ni bil običajen intervju, ampak nevezan razgovor o povojnem razvoju odbojke na Jesenicah.

V pogovoru s prof. Šmitkom smo v jedrnatih besedah spoznali povojni razvoj odbojke na Jesenicah in v občini. Po osvoboditvi se je odbojka stopnjevala, oziroma rasla od rekreativnega igranja, ki so ga po vojni pričeli predvojni odbojkarji, do prvih poskusov kvalitetnega igranja, ki je bil kronan z uspehom, ko so se leta 1951 odbojkarji uvrstili v II. slovensko ligo. Igralci so bili v glavnem gimnazijci, kajti prof. Šmitek je na gimnaziji od vsega začetka gojil odbojko, ker je bilo za to tudi največ pogojev.

To kar se rekreativcem ni posrečilo, se je posrečilo generaciji Dušana Prešerna, ki je bil v nečem smislu prvenec kvalitetne odbojke. Iz II. lige so se uvrstili v I. slovensko ligo, v kateri so pristajali od vrha, do meje za izpa-

danje. Seveda pa so bila tudi leta krize oziroma nazadovanja in leta 1962 so celo izpadli iz I. slovenske lige, vendar le za eno leto. Tak padec pravi prof. Šmitek ni nič hudega, kadar gre za zamenjavo generacij oziroma za pripravo za ponoven kvaliteten vzpon. To je tudi nadaljnji razvoj potrdil.

Samo v zadnji sezoni je tekmovalo eno odbojarsko moštvo v II. zvezni ligi, tri moštva v slovenski (članice, mladinke, mladinci), eno moštvo je postalo prvak II. slovenske lige — zahod (Kovinar I.), štiri moštva pa tekmujejo v medobčinski ligi (Kovinar II, OK Jesenice II, ZIC in Žirovnica), žal pa je iz te lige izstopilo moštvo Javornika, kar je velika škoda. Prav gotovo pa je med temi odbojkarji mnogo takih, ki jih je vodila roka prof. Šmitka, kajti na gimnaziji je odbojka šport številka I. To pa prav gotovo še ni popoln prikaz masovnosti odbojke na Jesenicah, kajti na medobčinskih tekmovanjih Železarne v odbojki, se lahko vidi ogromno tistih, ki so se v povojnih letih ukvarjali z odbojko, razen tega pa je odbojka doma tudi na večini osnovnih šol v občini.

Ta izreden vzpon in širina v odbojki na Jesenicah nas uvršča v sam slovenski vrh in se Jesenice skupaj z Mariborom in Ravnami, opravičeno in enakopravno, lahko potegujejo za odbojarski center številka ena v Sloveniji. Prav iz tega razloga in po svojem uspešnem razvoju odbojke, Jesenice upravičeno zaslužijo da postanejo sedež gorenjske odbojarske podzveze.

Beseda je potem stekla o relativnem zaostajanju ženske odbojke. Prof. Šmitek meni, da bi v tem pogledu morala nekaj narediti občinska zveza za telesno kulturo. Predvsem je imel v mislih razna medšolska tekmovanja ali razširitev medobčinskega tekmovanja tudi na žensko ligo. Kajti sedanja ženska ekipa meni, da ni cvet neke masovne osnove, ampak bolj

izoliran otok. Potrebno bi bilo od občinske zveze, do odbojarskega kluba narediti vse, da tudi ženska odbojka dobi svojo masovno osnovo.

Seveda pa je dodal prof. Šmitek, je potrebna še za večji razmah odbojke ustrezna materialna baza, predvsem pri šolah. Vse šole bi morale imeti ustrezne asfaltirane površine uporabne za odbojko, košarko in mali nogomet. V tem pogledu so na najboljšem v Žirovnici, jeseniške osnovne šole nimajo dovolj prostora za tako populacijo učencev, da ne govorimo o drugih šolah, ki nimajo niti osnovnih pogojev. Večjo množičnost pa bi lahko ustvarili tudi, če bi po zgledu minigolfa gradili igrišča v stanovanjskih naseljih. Samo kot primer je sogovornik navedel množico improviziranih košev pri stanovanjskih blokih, ki so jih otroci sami naredili. Zavzemati bi se morali, da k zelenim površinam sodijo tudi črne asfaltirane površine za odbojko in košarko, ker tako igrišče zahteva tudi najmanj površine. Seveda, je naglasil profesor, pa je za to potrebna generalna sprememba miselnosti urbanistov, krajevnih skupnosti in hišnih svetov. Če vza-

memo samo primer koliko lepih površin med stanovanjskimi naselji smo porabili za garaže, medtem ko je za človeka škoda prostora. Ali je res skrb za avtomobil večja kot za otroka?

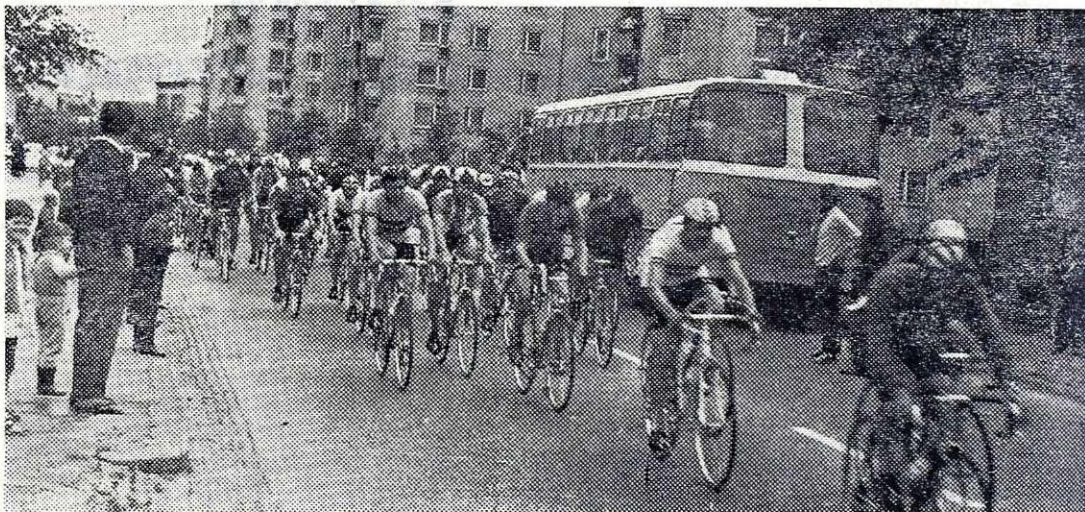
Da je v gimnaziji prvenstveno gojil odbojko, se je predvsem odločil zato, ker je odbojka v materialnem pogledu najmanj zahtevna. Imel pa je pri tem srečno roko, kajti sledovi njegovega dela so vidni v vseh odbojarskih moštvih. »Morda sem sam tudi nekoliko grešil, da nisem več pozornosti posvečal atletiki, telovadbi na orodju in akrobatiki,« pravi prof. Šmitek. »Kajti spoznal sem, da so najboljši odbojkarji tisti, ki so poprečne rezultate dosegali tudi v omenjenih disciplinah.«

Ob koncu razgovora je stekla beseda še o šolski telesni vzgoji. Profesor meni, da na šolah za marsikoga ne vedo, da se tudi izvenšolsko ukvarja s telesno vzgojo, seveda je to tudi nekoliko razumljivo pri množici otrok na šolah. Predvsem pa je važno, je naglasil, da izvenšolske telesnovzgojne organizacije izpolnijo otrokova pričako-

vanja (medsebojna tekmovanja — javni nastopi). Telesno kulturo na šolah še vedno preveč vzporejamo npr. z matematiko, angleščino ipd., kjer se razumljivo zahteva od vseh učencev enako znanje, medtem ko bi pri telesni vzgoji morali biti bolj dinamični, bolj jo prilagajati otrokovim sposobnostim. Otroci ne bi smeli ocenjevati na istem kalupu, ker vsi niso za vse, če otrok ne uspeva v eni disciplini, naj bi ga učitelj usmeril drugam ali spodbudil oziroma vzbudil v njem drugo kvaliteto. Tako pa mu včasih s pretiranim šabloniziranjem grenijo telovadbo.

Najin razgovor je prof. Tone Šmitek zaključil: »Name gledajo, da sem »zastrupljen« z odbojko, vendar pa bi bil ravno tako srečen, če bi imel po dve ženski in moški ekipi v katerikoli drugi športni igri, vendar pa je pri tem vprašanje pogojev in ustreznega, predvsem spodbudnega tekmovalnega programa.«

Prof. Šmitku se zahvaljujemo za razgovor in mu želimo, še veliko uspehov pri njegovem poklicnem delu v šoli in izvenšolski vzgoji mladih športnih generacij.

X. etapa kolesarske dirke »Po Jugoslaviji« je tekla od Kranja do Vidma ter je šla tudi skozi Jesenice. Tekmovalci so vozili skozi Jesenice 4. 7. približno 10 minut čez 12. uro. Prvi skupini sedmih kolesarjev je sledila glavna skupina, ki je na sliki. Približno 500 m za njimi so bili zadnji trije.

Kako naučimo otroka plavati

(Nadaljevanje)

Najpogostejše napake v delu nog in koordinaciji so te:

Plavalec udarja z nogami nesočasno. Amplituda gibanja je prevelika ali pa premajhna. Gibanje nog je samo v kolenih in ne v trupu. Nihanje bokov je preveliko. Gibanje nog ni neprekinjeno, plavalec ima po udarcu navzdol zastoj. Koordinacija je krčevita, polna trzajev in ne tekoče povezana. Plavalec prezgodaj dviguje glavo za vdih in jo prepozno spušča nazaj v vodo za izdih.

HRBTNI CRAWL

Tehnika

Hrbtni crawl je po svojem nastanku veliko mlajši od prsnega crawla. Šele po prvi svetovni vojni, ko si je prsni crawl že krepko utrl pot v tekmovalnih vrstah kot najhitrejša tehnika plavanja, je pričel tudi njegov »mlajši brat« hrbtni crawl, izpodrivati do takrat edino tehniko hrbtne plavanja imenovano »germanija«.

Položaj telesa

Položaj telesa je v modernem načinu hrbtne plavanja nekoliko višji kot v prsni tehniki. Plavalec je zlasti z zgornjim delom telesa iz-

glavo v visokem plovnem položaju (ne sedi v vodi), kar pa omogoča zelo učinkovit in hiter zaveslaj rok. Noge, ki so globlje v vodi imajo tako zelo velik prostor za koristen udarec.

Delo rok

Roke veslajo v hrbtnem plavanju izmenično. V vodo polagoma roko iztegnjeno v širini ramen, tako, da je dlan roke obrnjena proti gladini vode. V prvem delu zaveslaja vlečemo roko navzdol s tisti ravnini, ki nam jo dovoljuje gibljivost ramenskega sklepa, ne da bi pri tem obračali telo vstran. Po prvi četrtni zaveslaja roko skrbimo

v komolcu, tako, da vlečemo z dlanjo tik pod površino (sl. 25). S takim položajem omo-

gočimo roki najbolj ugoden in najbolj koristen položaj za zaveslaj, istočasno pa v delo roke vključimo tudi najmočnejše mišičevje ramena in prsi. V zadnji fazi zaveslaja potisnemo dlan navzdol s čimer omogočimo telesu zadržanje visokega plavalnega položaja. Roko nosimo skozi zrak stegnjeno, vendar ne napeto, da se mišičevje lahko

odpočije. Smer nošenja roke skozi zrak je vzporedna z vertikalno osjo telesa.

Delo nog

Noge udarjajo v hrbtnem crawl bolj prirodno kot v prsnem crawl. Udarci je podoben sistem, ki ga izvedemo kadar brčemo žogo. Noge udarjajo izmenično. Aktivnejši je udarec navzgor, ki je tudi glede na gradnjo telesa in noge prirednejši. Noga udarja navzgor tako, da bedro nekoliko prehitveva in podkolenica zaostaja. V drugi fazi udarca navzgor sprožimo v najbolj aktivni del še podkolenico s stopalom. Navzdol udarja noga stegnjeno. Stopalo noge je ves čas udarjanja obrnjeno s prsti navznoter. Koordinacija med

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

11. in 12. julija amer. CS barvni film **SOS ZAKONOLOM**, v režiji Jack Donohue, v glavni vlogi Frank Sinatra, ob 17. in 19. uri.

13. julija amer. barvni film **ZGEČKAJ ME**, v režiji Norman Taurog, v glavni vlogi Elvis Presley, ob 17. in 19. uri.

14. in 15. julija amer. CS barvni film **MASCEVALEC NA KONJU**, v režiji Bud Boetticher, v glavni vlogi Randolph Scott, ob 17. in 19. uri.

16. julija amer. barvni film **MADAM X**, v režiji Dayvid Lovel, v glavni vlogi Lana Turner, ob 17. in 19. uri.

17. julija franc. barvni film **VESELO LETOVANJE**, v režiji Jean Girault, v glavni vlogi Louis de Funès, ob 17. in 19. uri.

18. julija amer. film **PAT-CHOV ZAKON**, v režiji Arnold Levin, v glavni vlogi Richard Widmark, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

11. in 12. julija amer. CS barvni film **MASCEVALEC NA KONJU** ob 18. in 20. uri

13. in 14. julija amer. CS barvni film **SOS ZAKONOLOM** ob 18. in 20. uri

15. julija amer. barvni film **MADAM X** ob 18. in 20. uri

16. in 17. julija amer. barvni film **KRVAVI POKER** ob 18. in 20. uri

18. julija amer. CS barvni film **NAJVEČJI ROP STOLETJA** ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE

11. julija amer. barvni film **JEZDEC BREZ MILOSTI**

12. julija amer. film **HLADNOKRVNI**

16. julija amer. CS barvni film **SOS ZAKONOLOM**

18. julija amer. barvni film **KRVAVI POKER**

Kino KRANJSKA GORA

11. julija amer. CS barvni film **UBOJ V BEVERLY HILLSU**

12. julija amer. barvni film **KRVAVI POKER**

16. julija amer. CS barvni film **MASCEVALEC NA KONJU**

18. julija amer. CS barvni film **SOS ZAKONOLOM**

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

11. julija amer. film **HLADNOKRVNI** ob 19. uri

12. julija amer. CS barvni film **UMOR V BEVERLY HILLSU** ob 17. uri

12. julija amer. barvni film **ZGEČKAJ ME** ob 19. uri

15. julija amer. barvni film **KRVAVI POKER** ob 19. uri

18. julija amer. CS barvni film **MASCEVALEC NA KONJU** ob 19. uri

OBVESTILO

Vse člane **DIATI** obveščamo, da društvo organizira za svoje člane dvodnevno ekskurzijo vezano z ogledom razstave tehničnih izumov na Dunaju in ogled železarne Vörs in Linzu.

Ekskurzija bo v septembru.

Zaradi nadaljnjih priprav pri organizaciji ekskurzije prosimo, da se zainteresirani prijavijo najkasneje do 25. 7. 1970.

Pogoji: 1. Prispevek člana za ekskurzijo je 100 N din. 2. Lastni potni list in devize za lastno porabo.

Predvidevamo en avtobus s štirideset sedeži. V kolikor bi bilo več prijavljenih, imajo prednost tisti, ki se bodo prej prijavili, v kolikor pa ne bi bilo dovolj prijav članov, se te ekskurzije lahko udeležijo ostali, vendar je prispevek za nečlana 300 N din.

Prijave sprejema tovariš Labura Zvone, obratovodja železarne.

Ob prijavi je treba predložiti tudi prispevek.

Komisija za ekskurzije

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega dobrega očeta, starega očeta

JANEZA SORLA

se najlepše zahvaljujemo sosedom za izkazano pomoč, darovalcem številnih vencev in lepega cvetja, ter vsem, ki so se poklonili njegovemu spominu in ga spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se godbi, še posebej pa se zahvaljujemo govornikom tovarišu Rekelnu in tov. Lotriču za poslovilne besede.

Posebej se še zahvaljujemo vaščanom iz Sebenj za venec, sodelavkam HVŽ za cvetje ter sodelavkam in sodelavcem iz elektrodnega oddelka za venec in denarno pomoč.

Zahjujoči: hčerke: Cilka z Miho, Angela z družino, Milka z družino, Justa z družino, sinovi: Viktor in Albin z družino in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage mame, hčerke, sestre in svinjke

MARE BRCE

se najtopleje zahvaljujemo sosedom, še posebej družinam Graj, Tavčar, Konobelj, Pristov, in Renko, za vso pomoč v dneh težke izgube. Zahvaljujemo se vsem darovalcem vencev in cvetja ter za zbrano pomoč, še posebno sestanovalcem stolpnice c. M. Tita 78, SZDL Plavž ter sindikalnemu odboru in sodelavkam elektrodne oddelka. Zahvaljujemo se dr. Dražiču za zdravljenje ter pevcem za žalostinke, lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo, ter vsem, ki so se od nje poslovili na domu in spremili na zadnjo pot. Vsem, ki so sočustvovali z nami ter nam izrekli sožalje še enkrat iskreno hvala.

Zahjujoči: sin Andrej, mama, sestra Julka in Fani z družinama, družini Brce in Ogris in ostalo sorodstvo.

Na osnovi čl. 28 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosto delovno mesto v elektro-toplotni energiji 3130, D4 stikalničar RTP Hrenovica 4 osebe

POGOJI:

Za objavljenjo delovno mesto se zahteva poklicna šola elektrika in najmanj 5 let prakse v elektro stroki.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je v roku 8 dni poslati na kadroviski sektor Železarne Jesenice.

KADROVISKI SEKTOR

OBVESTILO SOFERJEM

Občinski odbor Rdečega križa Jesenice bo sporazumno z Avtomoto društvom Jesenice organiziral več tečajev prve pomoči.

Tečaji prve pomoči bodo namenjeni voznikom motornih vozil, ki so po četrtem odstavku 12. čl. pravilnika o programu in načinu opravljanja voznškega izpita Uradni list SFRJ št. 24, z dne 4. junija 1970, obvezni.

Cena tečaja prve pomoči je 60 dinarjev, cena izpita 35 din. Kandidati lahko pošljejo prijavo za tečaj ali izpit po pošti na občinski odbor Rdečega križa Jesenice, Titova 64, p. p. 50 ali osebno na tajništvo občinskega odbora RK Jesenice (Kosova graščina).

Prijava naj vsebuje: ime in priimek, rojstne podatke in točen naslov stanovanja s pripombo: prijavljam se za tečaj in izpit ali pa samo za izpit.

ZAHVALA

Vsem prijateljem, sodelavcem karistom iz garaže HVŽ se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost in lepo darilo, ki sem ga prejel ob upokojitvi.

Ili Pristavec

ZAHVALA

Društvo upokojencev Jesenice je s svojimi predstavniki obiskalo in obdarovalo člane organizacije, ki so stari čez 80 let. Istočasno so se pozanimali, kje in kako ti člani preživljajo pozno jesen svojega življenja.

Upokojenci so bili prijetno presenečeni nad obiskom in darilom s priboljški, ki si jih marsikdo ob skromni pokojnini težko privoščiti. Bolj kot to pa so cenili pozornost in

prijazen obisk, ki jim govori, da še niso pozabljeni.

Za to humano gesto jim gre najlepša zahvala.

Helena Janša

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru in kolektivu HVŽ se prav lepo zahvaljujem za brezplačen odidih v počitniškem domu v Biogradu na moru.

Jože Gaser

ZAHVALA

Tovarnišnemu odboru OOS Železarne in sindikalnemu odboru strojnega vzdrževanja se iskreno zahvaljujem za brezplačno letovanje v počitniškem domu v Biogradu na moru.

Franc Kralj, strojno vzdrževanje

obema nogama je prirodna, saj udarec ene noge navzdol izzove udarec nasprotno noge navzgor.

Povezava med rokami in nogami

Podobno kot v prsnem crawlu je tudi v hrbtnem crawlu povezava med rokami in nogami v sorazmerju 3 : 1. Na en zaveslaj roke pridejo trije udarci nog, ali na en celotni ciklus obeh rok šest udarcev nog. Kljub temu teoretičnemu načelu, pri mnogih plavalcih v opisanem načinu plavanja, kjer je glavni poudarek na zaveslaju rok, koordinacija ni izrazita in noge večji del pasivno, vendar v določenem ritmu spremljajo delo rok.

Dihanje v hrbtnem plavanju ne zahteva posebne tehnike, saj so usta plavalca ves čas iz vode. Vendar kljub temu težimo za tem, da plavalec diha ritmično in da uravnava ritem dihanja po zaveslaju rok.

Metodika

Vaje za delo rok

1. V stoječem položaju vadimo zaveslaj z rokami izmenično, tako da vsaka roka posebej napravi celotno pot 360°.

2. Isto vajo kot pod ena povežemo v prirodni ritem.

3. Vajo ena vadimo v vodi. Globina vode naj bo do prsi. S telesom se nagnemo nekoliko nazaj, tako da smo do ramen v vodi in, da cela roka v aktivnem delu potega, lahko

vesla pod vodo.

4. Vajo tri povežemo v tekoč prirodni ritem plavanja.

5. Zaveslaj z rokami vadimo v dvoje. En plavalec se vleče na hrbet in razširi noge. Drugi mu stopi med noge in ga prime za bedra. Prvi vesla v hrbtnem položaju z rokami. Isto vajo lahko izvajamo tudi v gibanju, tako da tisti, ki drži dopusti, da ga plavalec vleče naprej.

6. Zaveslaj z rokami vadimo v plavanju. Odrinemo se od stene plavališča in veslamo samo z rokami.

Najpogostejše napake: Rittem rok ni enakomeren brez prekinitve, namreč plavalec zadržuje roko ob bedru. Plavalec polaga roko v vodo napčno, ali tako, da daje naj-

prej v vodo komolec in šele potem dlan ali pa tako, da polaga roko glede na vertikalno os telesa preveč vstran ali prek osi za glavo. Zaveslaj pod vodo je preplitev ali preglobok. Roko nosi skozi zrak preveč trdo in nesproščeno.

Vaje za delo nog

1. Na suhem v sedečem položaju vadimo udarce z nogami.

2. V vodi ob robu bazena ali v plitvi vodi v opori ležno zadaj vadimo udarec z nogami.

3. Vadba v dvojicah. Prvi vleče drugega držče ga pod pazduho. Drugi udarja z nogami.

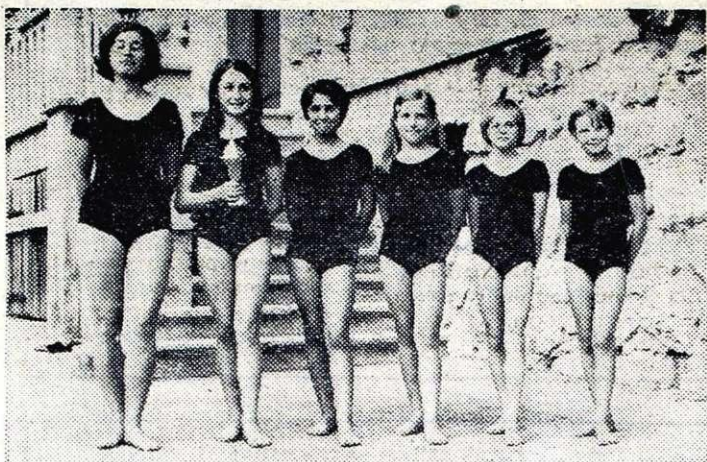
4. Odriv od stene bazena v hrbtnem položaju. Roke so ob telesu. Plavalec udarja z nogami.

5. Isto vajo kot pri štiri, tako da plavalec drži eno roko ob telesu, drugo pa stegneno nazaj v vzročenju.

6. Isto vajo kot pri štiri, le da drži obe roki sklenjeni nazaj za glavo.

Najpogostejše napake: Dvigovanje kolen in bedra iz vode. Noge delajo stegnjene in trdo. Plavalec brca samo s podkolenico. Stopala so obrnjena s prsti navzven. Udarci z nogami je previsok (stopala dviguje iz vode) ali pa preglobok (noge so globoko potonjene).

(Se nadaljuje)

Tekmovalke TVD Partizan Javornik — Koroška Bela, ki so v nižji skupini na republiškem prvenstvu dosegle 3. mesto

Mednarodno tekmovanje v skokih v vodo

Dne 5. 7. 1970 je bilo na Jesenicah mednarodno tekmovanje v skokih v vodo s 5 in 10 m stolpa. Udeležili so se ga tekmovalci in tekmovalke iz Zahodne Nemčije, Avstrije in Jugoslavije. Tekmovanje bi bilo še kvalitetnejše, če bi se tekmovanja udeležili še Bolgari, Romuni, Čehi in Italijani. Žal so bili zadržani. Posebno bi popestrili tekmovanje Italijani. Njihova reprezentanca sodi med svetovno elito.

Organizacija tekmovanja, ki jo je prevzel plavalni klub Jesenice je bila brezhibna. Ob lepem sončnem vremenu se je zbralo kar precejšnje število gledalcev. Dopoldan so se tekmovalke in tekmovalci pomerili v obveznem olimpijskem programu. Po obveznem programu je pri moških vodil jugoslovanski tekmovalac Janez Obštetar — član ljubljanske vrste, pri ženskah pa Nemka Karin Busch.

Popolnan so se tekmovalci in tekmovalke pomerili v poljubnem programu. Med ženskami je premočno zmagala Nemka Karin Busch, med moškimi pa je kljub prednosti Obštetarja po obveznih skokih zmagal Nemec Hölzl. Obštetar se je moral zadovoljiti zaradi ponesrečenega skoka salta in pol z dvema vijakoma z 10 m stolpa, z drugim mestom.

Končni rezultati: moški: 1. Hölzl (ZRN), 2. Obštetar (Ljubljana), 3. Gaber (JLA); ženske: 1. Busch (ZRN), 2. Antončič (Ljubljana), 3. Grilc (Ljubljana). Ekipni vrstni red: 1. ZRN, 2. Ljubljana I, 3. Ljubljana II.

Jeseničani se tekmovanja niso udeležili. Trener skakalcev Beno Ramuš je pojasnil, da se tekmovanja niso udeležili zato, ker še premalo časa trenirajo ter tekmovalci in tekmovalke še ne obvladajo obveznega olimpijskega programa. Dejal je še, če bodo fantje in dekleta še na-

prej s takim elanom in marljivostjo trenirali, se bodo drugo leto tekmovanja za pokal Branka Zihlerja lahko sigurno udeležili. Letos pa se bodo Jeseničani udeležili slovenskega pionirskega prvenstva in po vsej verjetnosti tudi državnega prvenstva, ki bo konec avgusta v Ljubljani.

Bera

Prva skupina otrok je splavala

Plavalni klub Jesenice je v svojem letošnjem programu dela posvetil največjo pozornost plavalni šoli. Da bi bila akcija pod geslom »Naučimo se plavati« čim uspešnejša, je bila izvedena že v predsezoni po osnovnih šolah od prvega do četrtega razreda anketa. Anketa je dala vsaj približen podatek, koliko otrok še ne zna plavati. Rezultat ni bil prav nič razveseljiv, saj so bili neplavalci v veliki večini.

Poleg anketnega lističa je bila priložena tudi prijavnica za vpis v plavalno šolo. Prijavilo se je okrog 500 otrok.

S požrtvovalnostjo plavalnih učiteljev: Nikota Brejca, Francija Fona in Benjamina Ramuša in dobro organizacijo bodo lahko vsi prijavljeni v letošnji sezoni splavali.

Otroci so razporejeni v skupine po starosti. Ena skupina šteje 20 učencev in jo vodi plavalni učitelj. Šola traja štirinajst dni. V sezoni je predvideno pet takih terminov, seveda če bo vreme ugodno.

Prvi termin se je pričel 22. junija in se je končal 6. julija, ostali pa sledijo vsakihi nadaljnjih štirinajst dni.

V veselje staršev, kakor tudi plavalnih učiteljev, saj je za njih največja nagrada če učenci splavajo, je prva skupina, to je okrog sto otrok, večinoma splavala. Le majhna peščica bo morala še nekaj dni obiskovati tečaj, preden se bodo lahko pridružili

ostalim in brezskrbno zaplavali po vodi.

Da niso splavali v roku je botrovalo slabo — hladno vreme, zamujene ure plavalne šole. Le peščica je takih, ki zaradi izrednega strahu pred vodo potrebujejo daljši čas vadenja. Nekaj dni je potrebno samo za prilagoditev vodi.

V plavalni šoli ne samo da splavajo, dobijo tudi primeren fizično kondicijo, saj brez večjega napora preplavajo 50 metrski bazen. Po plavalni šoli pa imajo otroci možnost, če jih plavanje veseli, da se priključijo plavalnemu klubu.

Obveščamo vse starše, da še vedno lahko prijavijo otroke v plavalno šolo. Kako je koristno če otrok zna plavati se je pokazalo ravno v ponedeljek, 6. junija. Štirinajstletni deček — neplavalec ne bi bil več med živimi. Re-

šila ga je samo hitra intervencija Nikota Brejca, ki se je kar oblečen pognal za njim v vodo in ostala prva pomoč. Starši, dajte možnost svojim otrokom, da se naučijo plavati, oziroma jih vpišite v plavalno šolo. Vse informacije glede vpisa v plavalno šolo dobite pri kopalski blagajni ali osebno pri Nikotu Brejcu, Franciju Fonu ali Benjaminu Ramušu.

»Naučite se plavati!«

Bera

Odbojkar-ske novice

Sestavljeni bili odboj-karski reprezentanci Slovenije za mladince in mladenke.

Pri mladinkah je iz jeseniške vrste izbrana Milena Filipajeva, pri mladincih pa bodo nastopili Jeseničani Arh, Božič, Divjak, Mežek in Strnad. Mladinke bodo imele skupni trening od 4. do 10. avgusta, mladinci pa od 10. do 17. avgusta, nato pa vsak mesec po dva dni: do 29. novembra, ko bo turnir republik v Hrvatski.

Mladinci jeseniškega kluba so si pridobili pravico sodelovanja na državnem prvenstvu, ki bo od 4. do 6. septembra — verjetno v Srbiji.

18. 7. bo predvidoma na Jesenicah organiziran turnir odbojkarških veteranov, na katerem bodo sodelovale štiri ekipe.

Te dni je Jesenice obiskal nekdanji kapetan češke državne reprezentance, ki je leta 1966 osvojila svetovno prvenstvo, zadnji dve leti pa je bil trener italijanskega odboj-karskega kluba v Bariju.

Cehoslovak Goljan je že pred leti za nekaj dni treniral jeseniško ekipo, sedaj pa je jeseniškim odbojkarjem prikazal film iz leta 1966, ko so češki odbojkarji postali svetovni prvaki. Z. F.

Dva pokala Furlaniji, enega Gorenjski

Po tekmovanjih v Spilinerbergu in Veldnu, je bilo v nedeljo še zadnje kolo tekmovanja za »pokal prijateljstva« na Bledu. Judoisti so se borili v treh razredih, za tri pokale.

V skupini mlajših mladincev so tekmovali posamezno, štirje prvouvrščeni v vsaki kategoriji pa so dosegli točke za svoje ekipe. Poleg tega je zmagovalac vsake kategorije prejel lično medaljo. Enako je bilo v skupini starejših mladincev, medtem ko so v tretji skupini tekmovala desetčlanske ekipe vsake pokrajine, ki so se borile tudi za svoj pokal.

V skupnem seštevku točk z vseh treh tekmovanj je vrstni red naslednji:

mlajši mladinci: 1. Jul. Krajina — Furlanija 83, 2. Gorenjska 53, 3. Koroška 18; **starejši mladinci:** 1. Jul. Krajina 63, 2. Gorenjska 43, 3. Koroška 28; **ekipe:** 1. Gorenjska 8, 2. Koroška 6, 3. Jul. Krajina — Furlanija 4.

mlajši mladinci: do 50 kg: 1. Carmello (F), 2. Barrea (F), 3. Intihar (G); 50 do 58 kilogramov: 1. Martinuzzi (F), 2. Frelih (G), 3. Oman, 4. Oblak (oba G); 58 do 65 kg: 1. Bečirovič (G), 2. Bisutti (F), 3. Štrukelj (G), 4. Krenn (K); 65 do 75 kg: 1. Ražnar (G), 2. Capalozzo (F), 3. Podlipnik (G), 4. Graf (K); 75 do 85 kg: 1. Winberger (K), 2. Giacomello (F), 3. Jankovič (G); nad 85 kg 1. Ravazolo (F), 2. Marinčič (G).

starejši mladinci: do 63 kg: 1. Zunello (F), 2. Nemec (G), 3. Tonasch (K), 4. Colonello; 63 do 70 kg: 1. Perko (G), 2. Dolinar (G), 3. Frlič (G), 4. D'Acunto (F); 70 do 80 kg: 1. D'Andrea (F), 2. Gridello (F), 3. Bečirovič H. (G.), 4. Polja-

nec (G); 80 do 93 kg: 1. Mravlje (G), 2. Liva (F), 3. Leitner (K).

Ekipe: Gorenjska: Julijska Krajina 34:13, Gorenjska: Koroška 42:34, Koroška: Julijska Krajina 40:32.

Kučina

Nogometaši za Gasarjev memorial

Na nogometnem igrišču na Jesenicah je bil v soboto po daljšem presledku zopet odigran nogometni turnir, s katerim so nogometaši Jesenic počastili spomin na svojega dolgoletnega člana Francija Gasarja, ki je pred leti zaključil svojo rano življenjsko pot prav na nogometnem igrišču. Na pobudo NK Jesenice in bivšega NK Krim so vsako leto organizirali nogometni turnir, vse dokler je NK Krim tudi obstajal.

NK Jesenice je tekmovalje za Gasarjev memorial letos spet obnovilo. Poleg prve in starejše ekipe Jesenic so na tem turnirju sodelovali še nogometaši Kamnika in Tržiča.

Rezultati: Jesenice st.: NK Kamnik 2:3 (1:1), Jesenice I.: Tržič 5:3 (4:2), Tržič: Jesenice st. 7:2 (3:0), Jesenice I.: NK Kamnik 2:1 (0:1).

Končni vrstni red: 1. Jesenice I, 2. NK Kamnik, 3. Tržič, 4. Jesenice st.

Ob koncu turnirja je predstavnik športnega društva Jesenic Mitja Verovšek zmagovalnemu moštvu izročil pokal, ženi in mami pokojnega nogometaša pa so nogometaši izročili cvetje. — ne

Svoj praznik so počastili s turnirjem v balinanju

Na tradicionalnem turirju v balinanju ob dnevu borca, pod pokroviteljstvom KO ZZB NOV in SZDL Plavž in v organizaciji balinarskega kluba Jesenice, se je tekmovanja udeležilo pet ekip.

Prvo mesto je zasedla ekipa ZZB NOV Plavž v postavi: Debevc, Trobec, Vrhunc, Kozina.

Drugo mesto je zasedla ekipa SZDL Plavž v postavi: Novosel, Bazo, Branšetar, Sotlar.

Tekmovanje je potekalo v prijateljskem vzdušju ob bučnem bodrenju simpatizerjev posameznih ekip. Žal se tekmovanja ni udeležila nobena ekipa z ostalih terenov, čeprav so bile k tekmovanju vabljeni.